

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
0.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Slavna obletnica

Dne 12. oktobra je preteklo ravno 10 let, odkar so sovjeti in poljski opolnomočeni zastopniki podpisali preliminarije za mir med obema državama. Končnoveljavna mirovna pogodba je datirana z marcem mesecem 1921. leta. Ako hočemo presoditi mednarodno političen pomen zmage na Visli in mirovne konference v Rigi, moramo najprej pojasniti diplomatsko razpoloženje, ki je takrat vladalo v Evropi, nadalje orisati posledice, ki bi bile nastale v slučaju, da bi bili sovjeti takrat zasedli Varšavo in ostalo Poljsko.

Dne 2. avgusta 1920. leta je angleški oficiozni list »Times« priobčil besedilo tajne pogodbe med Nemčijo in sovjeti. Ta pogodba obsega sledeče točke: 1. Nemčija prevzame prenovljenje in tehnično reorganizacijo sovjetskih železnic, 2. Nemčija se zaveže staviti svetovno na razpolago toliko inženjerjev in tehničnih izvedencev, kolikor jih bo slednja rabila, 3. Nemčija bo dostavila Rusiji ves industrijski material, ki je potreben za obnovu sovjetske petrolejske in rudniške industrije, 4. Nemčija prevzame odgovornost za zdravstvene organizacije v Sovjetski Rusiji. — V zameno se sovjeti zavežejo 1. zasedati vso Poljsko, vključno tudi gdanski koridor, 2. v mirovnih pogajanjih, katera bodo sovjeti vodili po zrušitvi poljske države z zavezniškimi velesilami, morajo sovjeti zahtevati obnovitev stare nemško-ruske meje, 3. sovjeti morajo nato izprazniti vso Poljsko, katero bi zasedla Nemčija.

Iz tega sledi, da sta takrat Nemčija in sovjetska vlada pred nosom zavezniških velesil sklenili, da izbrišeta Poljsko z zemljevid. Ker so zavezniške velesile ta načrt poznale, je le razumljivo, zakaj se niso takoj z vso svojo oboroženo močjo stavile v obran za integriteto versajskega mira. Iz tega tudi lahko naprej sklepamo, da bi bile zapadne velesile na vse zadnje tudi pristale na novo razdelitev Poljske v slučaju, da bi bila podlegla sovjetskemu navalu.

Sovjetska vlada je bila tako gotova svoje ga uspeha nad Poljsko, da je sredi avgusta 1920 predložila poljski vladi mirovne pogoje, ki se skoroda docela strinjajo z zgoraj navedenimi točkami tajne pogodbe. Tako so sovjeti zahtevali, da se mora poljska armada skriti na 50.000 vojakov. Vsa preostala municija in vse orožje se mora izročiti svetovni. Prepovedano je uvažati inozemsko orožje in inozemsko vojaštvo. Začasna meja med Rusijo in Poljsko bi sledila takozvani Cursonovi črti. Sovjeti bi si obdržali pravico, da nadzirajo poljsko upravo.

Dne 19. avgusta je Čičerin, sovjetski komisar za zunanje zadeve, izjavil dopisniku »Sunday Express«, da bodo sovjeti oborožili vse sindikalizirane poljske delavce in da bo 200.000 sovjetskih vojakov ostalo na poljskem ozemlju.

Takšen je bil mednarodni politični položaj tik pred zmago na Visli. Reči moramo, da je bil skrajno neugoden, da ne rečemo tragičen za poljski narod. Ko je že zgledalo, da bo neodvisna Poljska zopet zatonila v krvi svojih judaških sinov, je prispela v Varšavo, čije obzidje se je je majalo, mednarodna komisija, katero sta vodila bivši načelnik vrhovnega generalnega štaba vseh zavezniških armad general Weygand in lord D'Abernon, z nalogo, da pomagata pri obrambi Varšave. General Weygand, brez dvoma najbistrejši častnik francoske armade, je takoj izdelal načrte za obrambo mesta in za protiofenzivo. Zgodovina bo beležila s hvaležnim občudovanjem zadržanje maršala Pilsudskega, ki je sprejel predložene mu načrte ter po njih dne 28. septembra čisto nepričakovano popolnoma porazil sovjetsko armado in jo pognal nazaj v Rusijo v največji zmedbi in v strašnem neredu. Ta bitka je dobila ime »Čudež na Visli«. Ne bomo se vmešavali v kontroverzo, katero še dandanes gotovi krogi vzdržujejo, češ, da francoski general ni imel vpliva na izid varšavske bitke. Za nas obstoja samo dejstvo, žareče napisano v kulturni zgodovini človeštva, da se je brez dvoma po sklepih božje previdnosti dne 28. sept. 1920 ustavil na Visli zmagoviti polhod sovjetske revolucije. Za nas zadostuje to svetlo dejstvo, da je takrat z velikanskimi žrtvami mlada Poljska rešila ostalo Evropo pred invazijo komunističnih tolpe, ki bi se sicer bile svobodno razširile po Nemčiji in po celi srednji Evropi in nosile s seboj grozoto in razdejavanje. Bitka na Visli bo v zgodovini človeštva nosila isti pomen, kot zmaga Karla Martela pri Poitiersu nad Mavri, ali zmaga pri Mohaču nad Turki.

V preliminarijah je Poljska zahtevala obsežno ozemlje, na katerem prebivajo tudi Rusi in Ukrajinci. Nihče jim te zemlje ne zavidava, ker je bilo samoobsebi umevno, da se je morala Poljska zavarovati pred novim vpadom boljševojskih armad in mi bi tudi danes te točke ne omenili, če bi Poljska tema narodoma priznala njihovo kulturno samobitnost. Prepričani smo, da bo isti viteški duh, ki je vodil poljskega vojaka v bitko na Visli, pomagal tudi sedaj prebrest vse notranje težave nam prijateljske Poljske, ker iskreno želimo, da bi se Poljska ovekočila, ne samo kot zmagovalka nad boljševojskim, ne samo kot obrambna stena med boljševojsko in zapadno kulturo, ampak kot blesteč zgled narodne države, kjer so na vseh poljih človeškega udejstvovanja upoštevana načela neumrljivega krščanstva.

Križev pot goriških Slovencev

Slovenski odpadnik zahteva preganjanje slovenske duhovščine - Trije odlični duhovniki pod policijskim nadzorstvom - Odločen nastop »Osservatore Romano«

Vatikan, 22. oktobra. ff. Vatikanski oficiozni list je včeraj zavzel odločno stališče proti fašistični gonji, ki se vrši v zvezi z umorom na Vrhpolju proti tamošnjemu župniku Papežu. »Osservatore Romano« povišuje čisti in neomadeževani značaj tega vzornega dušnega pastirja ter se čudi, kako da so se fašistični časopisi mogli tako daleč spozabiti, da ga spravljajo v zvezo s tem zločinom. Energičen nastop vatikanskega glasila je osupnil najvišje fašistične oblasti, ki so najbrže baš zaradi tega sklenile, da spremenijo svojo taktiko ter mesto, da bi napadalo poedince, vrše gonjo proti vsej slovenski duhovščini.

Cisto v soglasju s to novo politiko je znani narodni odpadnik poslanec Evgen Kozelski stavil na notranjega ministra sledečo interpelacijo: Ali je italijanski vladi znano, s katerimi sredstvi bo mogla onemogočiti protitalijansko propagando od strani slovenske duhovščine v Julijski Benečiji, ki je odgovorna za nedavni zločin nad odličnim vzgojiteljem v Gorici? — Ali je italijanska vlada v skladu z onim duhom, ki jo je vodil do sprave z rimsko cerkvijo, pripravljena poklicati pozornost višjih cerkvenih oblasti na potrebo njihovega sodelovanja z vladnimi organi za pomiritev te provincije? Nastop proti slovenski duhovščini je potreben, ne toliko, da se prepreči nadaljni nemiri ampak da se duhovščina prisili, da se posveti svojemu svetemu poklicu. Ali je vlada pripravljena podpirati pobožno italijansko duhovščino v boju proti neusmiljenim slovenskim politikom ter tako ščititi delovanje dušnih pastirjev, ki so prišli iz notranjine Italije ter si znali pridobiti ljubezen in spoštovanje slovenskega dela Beneške Julije.

V tem duhu nastopa italijanski tisk. Zločin v Vrhpolju so fašisti izrabili proti slovenski duhovščini. Ni čuda torej, če so civilne oblasti gotovo na zahtevo centralne vlade začele ostro postopati proti slovenskim duhovnikom. Tako je goriška policija dala »Diffido« trem slovenskim duhovnikom in

sicer gg. Alojziju Pavlinu, dekanu v Kobaridu, prof. F. Terčelju, katehetu v Gorici in J. Fonu, župniku v Ajdovščini. Policija je posvarila duhovnike radi njihovega protidržavnega delovanja. »Diffidencije« še ne pridejo pod politično nadzorstvo, po čem pomeni »Diffido« opozorilo, da bo temu sledila »ammonizione«, ako se grešnik ne popravi. Ta druga kazenska se podeli navadno za dobo dveh let in v teku tega časa ne sme posvarjeni

zahajati v javne prestore in mora biti doma že ob solnčnem zahodu, doma pa ne sme zapustiti pred solnčnim vzhodom. Ukrep goriškega policijskega ravatelja je silno razburlil slovensko duhovščino, ker sledi zločinu na Vrhpolju. Človek se z začudenjem vpraša, kako more Gorica spravljati slovenske duhovnike v to zvezo.

Francoski listi proti iztrebljenju slovanske manjšine

Pariz, 22. okt. p. Pariški listi opazujejo akcijo fašistov, ki jo pripravljajo proti Jugoslovanom v Julijski Krajini. »Petit Parisien« se čudi, da imajo fašisti toliko predrznosti, da odkrito pretijo z uničenjem slovanskih manjšin v Italiji. Liga za človeške pravice pripravlja protest proti namerani kolonizaciji italijanskih elementov v Julijski Krajini, ker se bo po pisanju italijanskih listov ta kolonizacija izvajala tako, da se bo slovansko prebivalstvo enostavno pregnalo iz svojih zemljišč, ki jih bo italijanska vlada nasilno razlastila, da jih potem pokloni italijanskim kolonistom, ki jih bo privedla iz južne Italije.

Antifašistična »Liberta« piše, ozirajoč se na pisanje londonskega »Evening Standarda«, da fašisti po tržaškem procesu trdijo, da ni nobenih narodnih manjšin v Italiji. Nasproti Hitlerju se klanejo, obljublajoč nekatere koncesije Nemcem v južni Tirolski. Na drugi strani pa trdijo, da v Julijski Krajini ni slovanskega elementa. Ta dvoličnost fašizma kaže nestalnost fašistične politike in strah pred gotovimi iznenadenji. Fašizem gotovo ne namerava zboljšati položaja nemške manjšine

v Italiji, nego so to samo obljube, s katerimi bi mogli Hitlerjevci v Nemčiji operirati.

Zato »Liberta« opozarja na držanje Mussolinija, ki je za časa znanih diplomatskih sporov z Nemčijo in Avstrijo radi preganjanja Nemcev v južni Tirolski, v februarju 1926 v parlamentu v odgovoru na govor predsednika bavarske vlade odkrito naglasil, da v Italiji ni nemške manjšine in da je vprašanje južne Tirolske rešeno z mednarodnimi pogodbami. Pri tej priliki je Mussolini Nemcem v južni Tirolski primerjal z divjaki v gozdovih, ki s svojimi umazanimi nogami mažejo marmorna tla veličastnih italijanskih poslopj. Tedaj je tudi napovedal, da se bo v južni Tirolski konsekvntno izvajala asimilacija v fašističnem stilu, da tako prenehajo ostanki barbarskega vpadu na italijansko ozemlje. Takoj po tem Mussolinijevem govoru so se zaprle vse nemške šole na Tirolskem. Ko se je ta akcija čiščenja končala, je Mussolini v drugem govoru naglasil, da se fašistična Italija ne bo nikoli umaknila s sedanjih mej, marveč, da more italijanske zastave ponesti še preko sedanjih mej.

Minister Maksimovič o stari in novi politiki

Belgrad, 22. okt. m. Na svojem potovanju so ministri prišli v Bjelino, kjer so prav tako številni govorniki naštevati potrebe ljudstva. Najprej jim je odgovoril kmetijski minister dr. Frangeš. Za njim pa je govoril prosvetni minister Maksimovič.

Maksimovič je govoril o politiki pred 6. januarjem in jo obširno kritiziral. Govoril je o bivših strankah, češ, da so bile ali srbske ali hrvatske ali slovenske, ali samo katoliške ali samo pravoslavne ali samo mohamedanske in da je jasno, da take stranke niso imele nobenega uspeha. Prižna, da je krivda razmer pred 6. januarjem tudi na njem samem. Vsi ministri smo sodelovali, je dejal, v tem političnem življenju, vsi smo bili sotrudniki, imeli smo tudi enako odgovornost glede rezultatov takega dela. To niso nobene rekriminacije, ugotavljam samo dejstva, kakor je bilo, da se malo spomnimo, kako je izgledalo pred 6. januarjem, in da vidimo, zakaj je prišlo do današnjega režima. Za to delovanje, razume se, ne odklanjamo odgovornosti, kajti med nami je mnogo onih, ki so strankarski hujšaki, ki so bili na odgovornih mestih. Oni so ravno radi tega delovanja prvi poklicani, da se zberejo k skupnemu delu, da prenehajo z dosedanjim načinom dela in da se roko v roki postavijo na novo črto in radi zapovedi i radi prepričanja, da je to potrebno za državo in ljudstvo.

Govor je končal z vzklikom, da bodo vsi poštene ljudje šli s kraljem. Kralj je prvi državljani naše kraljevine Jugoslavije. Naša dolžnost je, da bomo z njim, da gremo samo tja, kamor nas on vodi, ker je tam naša prava bodočnost.

Največja rudniška nesreča v Nemčiji

V Alsdorfu dosedaj 233 mrtvih, 96 težko ranjenih, nad 200 še zasutih

Aachen, 22. oktobra. as. Število mrtvih pri alsdorfski katastrofi se je danes povečalo na 233. 170 mrtvih žrtev so že spravili na dan, dočim jih je 63 še v sahtu. Reševalna moštva še niso mogla pridirati do centra katastrofe pod zemljo in se pričakuje, da se bo število mrtvih zaradi tega še povečalo. V bolnišnicah se nahaja 96 težko ranjenih.

Na licu mesta neprestano dela komisija strokovnjakov, da ugotovi vzroke katastrofe. Prvotno se je mislilo, da gre za eksplozijo dinamičnega skladišča, kajti niso si mogli predstavljati, da bi mogla biti eksplozija premogovnega prahu ali treskavih jamskih plinov tako močna, da bi bila okolica v tako velikem obsegu naravnost uničena. Nezaslišano je, da se je mogla podreti upravna stavba in glavni izvaževalni stolp. Danes se je ugotovilo, da so skladišča dinamita nedotaknjena. Uprava rudnika je izjavila, da so spravili zadnje pošiljatev razstreljiva 10.000 kg dinamita takoj v razstrelbene shrambe.

Alsdorf, 22. oktobra. as. Ko se je ob zadnji katastrofi podrl izvaževalni stolp, je pokopal pod svojimi razvalinami ves rudniški nadzorstveni svet. Doselej so mogli spraviti na dan le nadpaznika. V Alsdorfu krojijo vesti o neverjetni rešitvi nekaterih podstutih rudarjev. Tako je skupina rudarjev s svojimi oblekami zamašila luknje v zasutem rovu, da niso mogli plini v njihovo skrivališče. Z neverjetnim naporom so pričakovali rešitve. Mnogo je pripomoglo k razjasnitvi katastrofe celo bližnja radio postaja. Na tozadevno zahtevo namreč so se javili rešeni delavci oblastem, s čimer se je mnogo pripomoglo k natančni ugotovitvi žrtev. Sosednji holandski rudniki so dobili takoj po katastrofi pomoč, ki pa doslej še ni bila potrebna.

Akoravno je bila eksplozija usodopolna, bi vendar lahko bila še veliko groznejša in število žrtev bi lahko bilo veliko večje. Eksplozija se je izvršila tik potem, ko je nočni šiht zapustil rudnik. Ako bi se bila nesreča dogodila le pol ure prej, bi bil izvaževalni stolp pokopal pod sabo stotine rudarjev, ki so v strujenih vrstah zapuščali žahtno napravo. Slišno bi bilo, ako bi se nesreča dogodila malo kasneje. V bližini sahta se nahaja namreč velika ljudska šola. Dež kamenja, ki je podrl stavbo, bi bil padel na otroke in učitelje in bi jih vse pobil.

Berlin, 22. oktobra. AA. Katastrofa je zbudila v vsej Nemčiji veliko razburjenje. Časopise ostro kritizira pomanjkljivost rudniških naprav, ki je povzročila to katastrofo. List »Germania« piše, da je zakrivilo izgubo toliko življenj dejstvo, da niso imeli nižje ležeči rovi zadostnih rešilnih naprav. Usoda zasutega moštva je obupna, ker je velika nevarnost, da se zaduši. List končno naglašja, da je bila pomanjkljivost rudniških naprav že pred štirimi tedni predmet živahnih razprav v pruski zbornici. Tedaj je komunistični poslanec iz Aachna ostro protestiral proti razmeram v rudnikih svojega volilnega okraja.

Preiskovalni odbor je po celodnevem delu danes zvečer ugotovil, da vzrok velikanske katastrofe dosedaj še ni pojasnjen. Shrambe razstreljiva na vsakem horizontu so nedotaknjene in v najboljšem redu. Do zadnjega se je mislilo, da gre za eksplozijo razstreljiva. Ta domneva torej sedaj popolnoma odpade. Danes je komisija ugotovila, da se na dan nesreče ni prevažalo razstreljivo po jami. Tudi dokaza za eksplozijo premogovnega prahu ni bilo mogoče najti. Po dosedanjih ugotovitvah se je izvršila plinska eksplozija najbrže v upravnem

Trst torej ni italijanski

Trst, 22. okt. x. Med »Piccolom« in »Popolom« di Trieste« se je vnela zelo zanimiva polemika glede poitalijančevanja Slovanov v Italiji, posebno še v Trstu. »Piccolo« trdi, da je Trst popolnoma italijanski in da so predlogi, ki jih je stavil »Popolo di Trieste« za kolonizacijo tržaške okolice, popolnoma odveč in nepotrební, ker je tamošnje prebivalstvo itak že popolnoma italijansko. »Popolo di Trieste« pa vztraja pri trditvi, da so predmetja škedenj, Sv. Ivan, Rojan in Barokovlje slovenska in državno popolnoma nezanesljiva. »Piccolo« je že večkrat zapisal, da je slovensko prebivalstvo v Italiji po veliki večini Italijanom naklonjeno, in da samo nekaj zapeljanih hujšakov rovari proti državi. To stališče zagovarja stalno vse rimsko časopisje. »Popolo di Trieste« z dne 17. t. m. pa trdi, da je »ogromna večina slovenskega ljudstva Italiji zelo sovražno« in zahteva od vlade, naj nemudoma izda poseben razlastitveni zakon, na podlagi katereba bodo Italijani pocieni vzeli slovenskemu kmetu njegovo zemljo. List se ne zadovoljuje več z asimilacijo, temveč zahteva, da se slovensko ljudstvo kar kratkoma iztrebi iz Julijske Benečije.

Naša kraljica dospela v Bukarešto

Bukarešta, 22. okt. AA. Rador poroča, da je Nj. Vel. jugoslovanska kraljica Marija davi prispela v Bukarešto iz Baltica na Crnem morju.

Zboljšanje prejemkov staroupokojev. tob. tovarne

Belgrad, 22. okt. m. Ožji odbor državne monopolne uprave je danes razpravljal o zboljšanju pokojnine starih upokojenecv bivše avstro-ogrske tobačne režije in monopolne uprave. Sklenil je, da se najprej predlaga, da se k dosedanjim odmeri osnovne pokojnine in doklad prizna preskrba vsem tistim bivšim delavcem in delavkam tobačne uprave, ki se doslej iz katerih koli razlogov niso prijavili za priznanje take preskrbe. Odbor je pričel s proučevanjem zboljšanja prejemkov starih upokojenecv tobačne uprave. Razpravo o tem vprašanju bo nadaljeval prihodnje dni. Kakor smo poučeni, se bo to vprašanje ugodno in zadovoljivo rešilo.

Nadalje se je odbor bavil tudi z izdelovanjem pokojninskega pravilnika za današnje aktivno tobačno delavstvo. V tem oziru je vse gradivo, ki ga je monopolna uprava svoječasnno zahtevala o posameznih delavcih od raznih monopolskih ustanov, pregledano in se je sklenilo, da vse to gradivo, ki vsebuje podatke za več kot 4000 rodbin, po načelih zavarovalne tehnike proučijo in predelajo strokovnjaki v zavarovalni tehniki, da bi se na ta način dobila zanesljiva podlaga za pravilno ureditev tega socialno toliko važnega vprašanja.

poslopuju rudnika Ana II. Tam se je namreč nahajalo 150 litrov bencola za napolnjevanje jamskih svetilk. Ako se je začela eksplozija z dosedaj neznanega vzroka res v upravnem poslopuju, je količina bencola, ki se je nahajala tam, zadostovala, da se je vnel premogovni prah ob sahtu, kar je imelo za posledico, da so povsod v jami eksplodirali ali plini ali premogovni prah.

Gospodarska kriza rodi nemire

**Nevaren kmetijski pokret na Madžarskem — Upor kmetov v Besarabiji
Kmetje na bališkem obrežju se gibljejo**

Dunaj, 22. oktobra. d. Vaš dopisnik je vsled srečnega naključja imel priliko razgovarjati se par trenutkov z voditeljem madžarske liberalne stranke Rassayem, ki se je po političnih poslih nahajal na Dunaju. Ker njegova stranka vodi strogo opozicijo proti vladi grofa Bethlena, je bilo zelo zanimivo slišati njegovo oceno kmetijskih taborov, ki so se nedavno vršili na Madžarskem in proti katerim je grof Bethlen mislil, da mora nastopiti z grožnjami. »Grožnje danes nimajo pri nas nobenega učinka več. Madžarski kmet je danes v zelo težavnem položaju in če mu bo vlada grozila, mesto da bi mu pomagala, bo posegel po skrajnih sredstvih. Grof Bethlen je imel priliko, da se pridruži drugim vzhodno-evropskim državam, ki so začele uspešno braniti svoje kmetijstvo, mesto tega pa je rešil žrtvovati interese kmetijstva političnim šimeram, ki mu jih darajo pred oči gotovi inozemski politiki. Na vprašanje, kako važnost poljaga na pokret kmetov, je Rassay odgovoril, da se ne sme podcenjevati tega gibanja, ki ni samo omejeno na Madžarsko, ampak se pojavlja tudi po drugih poljedelskih državah, kot recimo v Rumuniji, pri Ukrajincih, in osebito v severoevropskih državah. Vlade danes grešijo, ker gledajo na gospodarsko krizo s političnimi očmi. Zato bo potrebno, da sedanja vlada izgine s pozornosti, ker

vsled politične zaslepljenosti nima razumevanja za težnje malega kmeta.

Bukarešta, 22. oktobra. or. Kmetijske manifestacije, katere je dnevni tisk hotel zamočiti, se nadaljujejo v severnem delu Rumunije, kjer je agrarna kriza najbolj občutna. Medtem ko kmetje v moldavski nižini še prodajo svoje pridelke, je v Besarabiji in v Bukovini trg popolnoma mrtel. Približno se zima in kmet si ne more ničesar prirediti, ker nima denarja. Po nekod so kmetje napadli veleposredstva in razdeljali gospodarska poslopja. Rumunska vlada je morala poslati ojačenja v te kraje, da prepreči večje izgrede.

Varšava, 22. oktobra. d. Iz vzhodne Prusije poročajo, da so oblasti odkrile zelo razsežno kmetijsko organizacijo, ki nosi ime »Črne zastave«. Značilno je, da so na čelu tega pokreta veleposredniki, ki osebno vodijo napade na vsake škodljivce kmetijstva, naj si bodo zasebniki ali pa državni organi. »Črne zastave« n. pr. preprečijo vsako prisilno javno dražbo katkega zemljišča. One tudi kaznujejo vsako veriženje s poljedelskimi pridelki ali s poljedelskim orodjem. »Črne zastave« so z drugimi besedami rečeno dejanska samopomoč, h kateri je pruski kmet moral seči, da se reši krize, ker mu vlada ni hotela nuditi nikake pomoči.

Listi ugičujejo, če morda kmetijska organizacija v vzhodni Prusiji ni v tesni zvezi s pokretom,

ki je tako značilen za Finsko, Estonsko in Letonsko, kjer je naperjen proti delovanju komunizma. Vsekakor pa je resen opomin za vlado, da bo morala vzeti problem v roke, ker sicer se ji zna pripetiti, da bo vzhodna Prusija izročena samovladi teh organizacij, ki so po svojem namenu dobre, a ki lahko postanejo nevarne, če se jim pridruži razni socialno-nevarni elementi.

Helsingfors, 22. oktobra. d. (S. T. P.) Finska kmetijska organizacija, ki je znana pod imenom »Apostolska stranka«, je poklicala vse one svoje pristaješe, ki so se dejansko udeleževali v boju proti komunizmu, oziroma, ki so na povelje strankine centrale izvršili razne protizakonite politične čine, naj se zglasijo na glavnem trgu v prestolici. Vlada je namreč zagrozila, da bo nekatere vodilne krivce dala aretirati. S tem, da bodo vsi krivci prišli v tisočih demonstrativno v Helsingfors in se bodo postavili na razpolago državnim oblastem, bo napad vlade onemogočen. Nasprotno pa pride lahko zopet do nemirov, kakršni so se odigrali meseca avgusta.

Lviv, 22. oktobra. d. Kljub demantiranjem oblasti se potrjujejo vesti, da je prišlo na deželi do izgrediv, katere so uprizorili ukrajinski kmetje iz protesta proti »stanju lakote«, ki vlada po celi Ukrajini vsled slabe letine in vsled represalij poljskih oblasti, ki potiskajo ukrajinskega kmeta v bedo.

Jezerska uganka še neresena

Uradni komunik.

Ljubljana, 22. oktobra. AA. Danes 22. oktobra je preiskovalni sodnik sodni svetnik dr. Kresnik v Podlogu izvršil lokalni ogled pri gostilni »Kanonir« in zaslišal mnogo prič, ki so si istočasno ogledale ubitega neznanega napadalca. Izgleda, da bodo izjave zaslišanih prič pripomogle k nadaljni razjasnitvi zločina. Identiteta ubitega napadalca na orožnika Snuderla in Megliča trenutno še ni ugotovljena, bo pa na podlagi ugotovljenih ukrepov v najkrajšem času dognana.

Sedanje stanje žandarmerijskega narednika Snuderla in kaplarja Megliča je povoljno.

11. november - dan miru

Belgrad, 22. okt. AA. Na pobudo glavnega odbora Podmladka Rdečega križa v Belgradu je g. minister prosvete odredil, naj se v vseh ljudskih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah praznuje 11. novembra dan miru. Ta praznava bo med drugim obstojala v tem, da se med 9. in 15. novembrom t. l. v vseh šolah predpiše pismena naloga o tem, kakšnega pomena je rodoljublje za mir. Tri najboljše naloge bodo šolske uprave predložile do konca novembra glavnemu odboru Podmladka Rdečega križa v nagrado.

Prva nagrada znaša 500 Din, dve nadaljni nagradi sta po 300 Din, za tri tretje nagrade je predvidenih po 200 Din, tri četrte nagrade pa prejmejo po 100 Din.

11. novembra bodo učitelji predavali od 8. do 9. ure učencem o pomenu in nalogah Društva narodov po brošuri, ki jo je leta 1928 izdal glavni odbor Podmladka Rdečega križa.

Ob 11. dopoldne bo ta dan odrejen dveminutni pobožni molk v spomin na dosedanje vojne.

Od 9. do 15. novembra bodo razen tega po šolah prigodne predstave po navodilih glavnega odbora Podmladka Rdečega križa.

Zagrebska deputacija pri kralju

Belgrad, 22. okt. z. Sem je prispel zagrebski župan dr. Šrkul na čelu 5 članske deputacije, ki je šla kralju sporočiti sklep zagrebskega mestnega zastopstva, da se bivaš Pongračevo poslopje daje kralju in kraljevi hiši na razpolago. Ob 17.30 je bil župan z deputacijo sprejet v avdienco. Deputacija je bila tudi pri predsedniku vlade. Od predsednika se je podala k belgrajskemu županu, na kar so odšli na belgrajsko pokopališče in na skupno grobnico junakov padlih v obrambo Belgrada, kamor so položili krasen venec.

Belgrajske vesti

Pariz, 22. okt. AA. Brigadni general Le Petit je imenovan za francoskega vojaškega atašeeja v Belgradu.

Belgrad, 22. okt. AA. Delo za izgotovitev zakona o monopolih napreduje in bo zakon v najkrajšem času dobil svojo definitivno redakcijo. Posamezne strokovne komisije obdelujejo različna vprašanja. Po zaključitvi končne redakcije bo zakonski načrt o monopolih izročen ministru financ.

Belgrad, 22. okt. AA. Posebne komisije proučujejo besedilo zakonskega načrta o obtrih. Prejeto tega zakona vodi ministrstvo za trgovino in industrijo.

Belgrad, 22. okt. AA. Z odlokom ministra prosvete sta postavljena za suplenta v 1-9 diplomirana oziroma absolvirana dijaka filozofije Stanko Sever in Angela Mijučin, oba v Mariboru.

Belgrad, 22. okt. m. Davčni kontrolor g. Viktor Damijan je premeščen k davčnemu uradu ljubljanske okolice.

Belgrad, 22. okt. z. Vrhovni zakonodajni odbor je prejel od ministrstva za socialno politiko zakonski načrt pravilnika o dolžnostih in delokrogu odbora za biološke proizvode, zakon o strokovnem šolanju pomožnega osebja v socialni in zdravstveni službi, načrt pravilnika o obsejni službi za varstvo proti prenosu kužnih bolezni iz tujih držav in načrt zakona o prometu in kontroli sladil.

Belgrad, 22. okt. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra poljedelstva po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o likvidaciji agrarnih odnošajev na področju bivše pokrajine Dalmacije.

Briandovo zdravje se zboljšalo

Pariz, 22. okt. AA. Zdravstveno stanje Brianda se je popravilo. Vendar Briand ne bo zapustil stanovanja pred 4. novembrom. Ta dan bo v parlamentu zahteval, naj se brez odlašanja prične debata o zunanje-političnih interpelacijah.

Značilna sprememba v pruski vladi

Berlin, 22. okt. as. Pruski notranji minister prof. dr. Waeting je danes odstopil. Za njegovega namestnika je bil imenovan državni poslanik in bivši notranji minister Severing. To imenovanje pomeni zmago socialnih demokratov nad odločnim nastopom narodnih socialistov. On bo skušal ostro nastopiti proti izgredu nacionalno socialističnih šovinistov.

Patel aretiran

London, 22. okt. as. Drugi predsednik indijskega kongresa Patel je bil aretiran in radi tega je bil izvoljen na njegovo mesto Sen Bufo. Ta je še edini od vodilnega odbora kongresa, ki doslej še ni bil zaprt. Vendar pa je policija tudi njemu prepovedala nastopiti v Allahabadu, kjer bi se moralo vršiti zborovanje.

V Navalpuri je pri hišni preiskavi prišla policija na sled tvornici bomb in je zaplenila večje število bomb. Pri Bini so uporniki poskusili vreči poštni vlak v Pendžab s tira.

Ruski učenjak umrl od lakote

Moskva, 22. okt. AA. V Leningradu je umrl od lakote znani ruski učenjak in avtor mnogih filozofskih del, bivši član avtorske akademije general Karakijev. Sovjeti so uvrstili pokojnika med buržuje, tako da nikjer ni mogel dobiti zaposlitve.

6 milijonov dolarjev ukradel

Pariz, 22. okt. AA. Iz Newyorka poročajo, da je bila izdana tiratica za finančnikom Chariesom Bobbom, ki je poneveril 6 milijonov dolarjev, pri čemer je oškodoval 10.000 oseb. Finančnik je izginil pred 15 dnevi in pobegnil najbrž v Bolivijo.

Sovjetska gospodarska vojna

Moskva, 22. okt. AA. Pomožni komisar za trgovino Rosengolz je izjavil zastopnikom časopisa o sklepu ljudskih komisarijev, da izvedejo protikrepe proti državam, ki uvajajo specialne režime za trgovino s Sovjetsko Rusijo, da je caristična Rusija izvažala surovine v mnogo večjem obsegu kakor sovjetska Rusija. Izvoz koruze ne dosega niti tretjine predvojnega izvoza. Navzlic temu pa svoječasni izvoz iz caristične Rusije ni naletel na noben odpor ali kritiko. Pač pa je to na dnevnem redu odkar pričenja sovjetska Rusija osvajati stare položaje in se hoče skromno uveljaviti med izvozniki in državam. Z vseh strani lete očitki, kakor da bi bila zagrešila zločin proti svetovnemu gospodarstvu. Očitki o dumpingu so neiskrni in brez osnove. Te očitke so že zavrnili najrazličnejša glasila gospodarskih krogov same zapadne Evrope in Amerike. Akcija proti sovjetskemu izvozu ni nastala iz gospodarskih vidikov, pač pa iz njih iz držav, ki ne morejo konkurirati z našimi izvoznimi proizvodi. Sedanja kampanja bo doživela enako usodo in neuspeh kakor lanska akcija v prilog cerkve. Sovjetska vlada spričo teh pojavov ne more ostati pasivna. Vlada je pooblastila trgovinski komisarijat, naj izda vse potrebne protikrepe.

Moskva, 22. okt. AA. Sovjetska vlada je proglasila gospodarsko vojno in odredila gospodarske represalije proti Franciji, Madžarski in Rumuniji, ki so nedavno tega omejile uvoz ruskega blaga.

„Najprej kruha potem pjatiletko“

Moskva, 22. okt. AA. Spor med komunisti se je zadnje dni poostil. Agitacija desničarske opozicije proti Stalinu zavzema med ljudstvom vedno večje dimenzije. List »Pravda« ne prikriva vedno lažjega opozicijskega pokreta ter piše, da so kulaki dobili na svojo stran proletarske množice, ki so postavile devizo najprej kruha, potem »pjatiletko«. Veliko nezadovoljstvo je zbudilo v Moskvi letak, ki trdi, da Stalinova mati živi v dvorcu bivšega kavkaškega namestnika v Tiflisu, medtem ko proletarijat strada. Letak naziva Stalinovo mater »Marijo Feodorovno proletarko«. Letak zahteva, da pridejo delavci Stalinove dinastije pred sodišče.

Nazadovanje francoskih komunistov

Pariz, 22. okt. as. Zadnje širše seje komunistične stranke Francije se je udeležil tudi član moskovske internacionale Manjolski. Ostro je nastopil proti francoskim voditeljem stranke in jim očital slabo politiko. Število članov komunistične stranke je v zadnjih letih padlo za okoli 70 odstot. Rudarski revir St. Etienne s 40.000 rudarjev ima le 24 članov komunistične stranke in med 23.000 kovinskih delavcev je samo 17 komunistov. Naklada komunističnega glavnega naznanila »Humanite«, ki se je l. 1924. tiskal v 240.000 izvodih, je padla v l. 1929. na 145.000.

Židje protestirajo

London, 22. okt. as. Predsednik cionistične agenture dr. Weitzmann je odstopil. Istotako je Lord Melphett, član vodstva iste agenture v pismu na dr. Weitzmanna podal ostavko. V svojem pismu naglašala, da je vlada, ki je poslala v Palestino Sira John Hope Simpsona, ki je topot prvič prišel tja, očitno kršila 4. točko statuta o svojem mandatu, po katerih bi morala konsultirati cionistično agenturo. Naravnost neverjetno je, na kak malenkosten način hoče angleška vlada preprečiti naseljevanje židov v Palestini. Predsedstvo agenture je sprejelo resolucijo, v kateri ugotavlja »z ogorčenjem«, da je angleška vlada preprečila »nadaljnji razvoj Palestine«. Obraba se agentura tudi proti angleški vladi, ker je obvestila o svojem koraku tudi druge države.

Newyork, 22. okt. as. Feliks Warburg, predsednik upravnega odbora Jewish agencije, je podal ostavko na svoje mesto. Svoj korak je utemeljil z ogorčenjem radi postopanja britanske vlade. Po njegovem mnenju je Anglija prekršila mandat, ki je izročilo Društva narodov.

Dunajska vremenska napoved: Nekoliko hladnejše vreme. V južnih Alpah, posebno na vzhodnem obrobju nekoliko dežja. V teku dneva se bo vreme zboljšalo.

Zagrebska vremenska napoved: Sprva toplo, spremenljivo oblačno, nato se bo oblačnost večala. V kratkem je pričakovati poslabšanja vremena.

Predlogi poljedelske konference

Najvažnejši rezultat: Ustanovitev stalnega odbora za proučevanje kmetijskih vprašanj

Bukarešta, 22. okt. AA. Konferenca v Bukarešti je končana. Predsednik Comara Sescu se je zahvalil vsem delegatom in strokovnjakom ter izjavil, da rezultati nadkrijujejo vsa pričakovanja. V istem smislu so govorili predsedniki delegacij.

Redakcijski odbor konference, čigar predsednik je jugoslovanski delegat g. Pilja, je sprejel sklepni protokol sledeče vsebine: Potem ko so bolgarski, estonski, madžarski, letonski, poljski, rumunski, češkoslovaški in jugoslovanski delegati in strokovnjaki izrazili željo, da se čimprej uporabijo v praksi gotovi rezultati, ki so bili sprejeti na mednarodni kmetijski konferenci v Varšavi, je konferenca sklenila, da predlaga zainteresiranim vladam sledeče:

1. Sprejetje statuta stalnega odbora za kmetijsko proučevanje, kateremu bo naloga, da vzdržuje zveze med državami, ki so sodelovale na konferenci, da se briga za izvršitev sklepov, sprejetih na konferenci, da spravi v sklad te sklepe z odredbami tehnične komisije, da predlaga vladam svoje predloge, da vpliva na enako zadržanje držav, ki so se udeležile konference, na mednarodnem polju, da določa datum kdaj naj se vršijo kmetijske konference, da sestavlja dnevni red teh konferenc in se briga za predstavnike zainteresiranih vlad. Rumuniji se nalaga, da se briga za formalnost uveljavitve statuta stalnega odbora za kmetijsko proučevanje in da skliče prvo sejo tega odbora. Konferenca se zahvaljuje poljski vladi, ki je prva predlagala ustanovitev stalnega odbora in njegov statut.

2. Izmenjava statističnih podatkov o pridelkih, uvozu in izvozu kmetijskih pridelkov, kar je treba urediti na način kot je to predložila Poljska.

3. To vprašanje morajo proučiti nacionalni organi vseh zainteresiranih držav prej kot izdela

konferenca skupen projekt o tem vprašanju. Konferenca prosi poljsko vlado, da pošlje organom držav, ki so sodelovale v Varšavi, poročilo s potrebnimi elementi za proučevanje kreditnih problemov in da skliče v prej odrejenem roku komisijo strokovnjakov, da sklepe izvrši.

4. Na podlagi rezultatov varšavske konference je tudi konferenca v Bukarešti posebno zainteresirana na osnovanju posebnega zavoda v izvoznih državah, da bi se na ta način mogla dovesti v sklad trgovina enako kakor je to že urejeno v Poljski in Jugoslaviji.

5. Konferenca prosi poljsko delegacijo, da pošlje udeleženi vladam načrt mednarodne konvencije o ukinitvi premij za izvoz gotovih pridelkov in da pošlje projekt te konvencije Društvu narodov.

6. Konferenca priporoča stalnemu odboru za proučevanje kmetijskih vprašanj, da pristopi bilateralno veterinarskih konvencij med državami, ki so se udeležile konference in da za to konvencijo izdela skupen načrt prej kot odbor Društva narodov izdela načrt splošne mednar. konvencije.

7. Da prouči vprašanja glede podpisa in ratifikacije konvencije o trgovini sklenjene v Ženevi marca t. l.

8. Konferenca pozdravlja mednarodni kmetijski zavod zato, ker je sklicana konferenca za proučevanje vprašanja trgovine pšenice šele 1932 ali 1933. Konferenca pozdravlja sklep o izmenjavi misli med evropskimi uvozniki in izvozniki državami, ki bi se morala vršiti na konferenci meseca decembra. Konferenca tudi misli, da na omejeni konferenci ne bi sodelovale samo evropske, temveč vse države, ker bi le to dalo zadovoljujoče rezultate.

Špijonska afera zavzema vedno širše kroge

Vohuni bodo postavljeni pred vojno sodišče

Bukarešta, 22. okt. p. Preiskava v špijonski aferi se nadaljuje v vsej državi. Včeraj je bil aretiran major Varzaro iz vojnega ministrstva. O njem je ugotovljeno, da je bil že davno v službi sovjetske vlade. Mnogokrat je pošiljal zelo važne podatke in informacije Moskvi. Bil je neposredno podrejen šefu neke špijonske skupine inženjerju Meti. Za informacije in podatke, ki jih je dajal, je dobival redno mesečno plačo od Sovjetov. Včeraj je prispela v Bukarešto z Dunaja ga. Ausländer, ki je ing. kem. Ona ni vedela, da je bila sovjetska špijonska skupina odkrita. Nastanila se je v hotelu Splendit. Bila je takoj aretirana. Ausländer je zelo inteligentna. Govori 8 jezikov, lepa je in pozornost vzbujajoče zunanosti. Pisala je pisma s kemično tinto. S sabo je prinesla zemljevid Bukarešte in več pisem. Vojni tožitelj je včeraj obiskal vse bucareške banke in zaplenil vloge, ki so jih imeli špijoni. Do sedaj

je ugotovljeno, da so vohuni stanovali v elegantnem in razkošnem stanovanju. Razpolagali so z avtomobilom, razpisovali denar in si prizadevali, da pridejo v višje kroge.

Danes je bil izpuščen iz zapore madžarski inženjer Laszlo, za katerega se je ugotovilo, da pri vohunstvu ni sodeloval, marveč je le bil kot strokovni kolega v dobrih odnosih s posameznimi člani vohunske organizacije. Ker je novi zakon glede kaznovanja teh dejanj nedavno stopil v veljavo, ne pridejo ta vohunstva pred civilno, marveč pred vojaško sodišče. Sankcije novega zakona so zelo stroge.

V Aradu je bil aretiran urednik madžarskega lista Schauer. On je tudi sodeloval v tej špijonski, Veliko senzacijo je vzbudila vest, da je bil aretiran eden izmed šefov državne policije v Bukarešti.

Italijansko-nemško prijateljstvo

Nemčija odstopila Italiji petrolejske koncesije

Istanbul, 22. okt. or. (Izv.) »Slovenec« je nedavno poročal o širokopoteznem delovanju nemškega kapitala na turško-irski meji. Pri tej priliki je omenil, da je kralj Feisal prišel v konflikt z angleško vlado, ker je začela svojega bivanja v Berlinu prodal velikanska petrolejska zemljišča nemški bančni skupini Deutsche Bank — Wolff-Reinische. Ravno kar izvem iz zanesljivega vira iz Ankare, da je nemška denarna skupina na željo nemške vlade prodala 55 odstotkov svojih koncesij v Iraku Italijanski družbi Compania Italiana di Petrolio. Turčija je baje ta prenos deležev iz Nemčije na Italijo zelo podpirala, ker bi želela, da bi se Italija zainteresirala v Iraku kot proti-

utež proti angleškemu vplivu. Nemčija je baje pa v zameno dobila tudi dragocene koncesije v Anatoliji, ki tičejo osebito železnice.

Vsekakor je potrebno, da se to dejstvo, ki bo brez dvoma na vseh finančnih trgih, posebno pa še v krogih angleških in ameriških petrolejskih družb, zbudilo velikansko zanimanje, beleži kot nespodbiten dokaz za to, da obstoja prijateljstvo med Italijo in med Nemčijo. Tako zopet vidimo, kako gospodarski interesi veliko bolj jasno odkrivajo dejanski politični položaj, kot pa politične izjave državnikov. Bliznji dogodki v Ankari nam bodo sedaj čisto drugače jasni, kot pa bi bili brez gornje informacije.

Poroka kralja Borisa

Rim, 22. okt. AA. Razgovori o dispenzi za poroko bolgarskega kralja Borisa s princeso Giovanno, so zaključeni. Sv. oče je dostavil kraljevskemu domu zadevno listino.

Danes odidejo v Assisi čete, ki bodo izkazovale vladarjem in ostalim visokim gostom vojaške časti.

Se ena poroka

Pariz, 22. okt. p. Tukajšnji fašistični list »Vale d'Aosta« javlja, da se bo v kratkem uradno razglasila zaroka sina vojvode d'Aosta s sestro bolgarskega kralja, Evdoksije. To vest opremlja omenjeni fašistični list s komentarjem in opozarja, da fašistična Italija sledi tradicijam srednjeveške diplomacije, ki je z krvnimi zvezami spajala vse vodilne dvore.

Mirko Pugelj

Ljubljana, 2. oktobra.

Mirko Pugelj, ki je prvi pokazal Parizu le-poto slovenske pesmi in ker je Pariz tako rekoč središče sveta, s tem celemu svetu. Nastopal je na vseh koncertih, ki jih prireja naše poslanstvo v Parizu in v francoski provinci, pel je na koncertih koncertne družbe Padeloup in sodeloval v malih vlogah pri opernih gostovanjih italijanske, dunajske, berlinske in ruske opere, kar je bilo zanj prava visoka šola, če se pomisli, da so ta gostovanja dirigirali kapelniki kot Tullio Serafin, Bruno Walter, Franz Schalk in da so v glavnih vlogah nastopali najboljši italijanski in nemški pevci kot Toti dal Monte, Conchita Supervia, Lotte Schoene, Stracclari, Enzo Pinza, Melchior itd. Preizkušnjo za te nastope pa je prestal kot korist pri gostovanju opere iz Bayreutha, kjer je imel v zadnjem

dejanju muzikalne drame »Götterdämmerung« nekaj fraz kot solist in kjer je postal njegov sedanjí impresario pozoren nanj.

Mnogokrat je seznanjal po pariških saloni francosko elito s slovensko pesmijo, nam pa bo na svojem koncertu dne 3. novembra pokazal vrsto samospevov francoskih sodobnih komponistov, ki so našemu širšemu občinstvu domala še neznani. Sredi novembra pa se bo podal nazaj v Pariz, kjer bo, kakor vse kaže, poskusil srečo pri zvočnem filmu.

Belokranjski kotichek

Davica se je oglasila. V Metliki so ugotovljeni že trije slučaji davice, ki je pa bolj lahke vrste. Obolelih otrok je sicer že več, toda v tem stadiju še ni povsem gotovo če gre za davico. Za eno deklico jo je ugotovil bakteriološki zavod v Zagrebu. Otroci pa si, v želji, da bi bili prosti šole, še veliko več izmišljajo, kot je res. Kar veselja jim sijejo obrazi, ko jim daje zdravnik po par dni počitnice. Če se bodo slučají davice množili, bo treba prekiniti pouk.

Kdaj bo vseh mrtvih dan? Vse pratike in koledarji pravijo da bo v ponedeljek, dne 3. nov. kakor je bilo vsako leto, kadar je 2. nov. padel na nedeljo. Kar pomni sedanji rod in menda še daleč, daleč nazaj je bilo tako. Sedaj pa pravi neko poročilo iz Zagreba — ne sicer uradno, pa, recimo poluradno, vse kakor pa od pristojne instance — da bo v ponedeljek, dne 3. nov. šolski pouk. In vendar pravi pismo državnih predpisov: kadar se obavlja uspomena svih mrtvih je šole prost dan.

Pa nemara je dobro, če spomnimo tudi na to, da je do Božiča še samo dva meseca. Naj bi odgovorne osebe že sedaj prevdarile in povedale, kdaj bodo božične počitnice, da ne bo treba dva dni prepozno pošiljati brzojavk. To so nepotrební izdatki.

Kaj pa duhovniške plače? Prvega nič, drugega niti poštar ne pride, ker nima kaj prinesiti, in naprej in naprej, poštar pride — prošnje, računi, tirjave, opomini: raste in raste kup tam v predalu, dnevi pa teko spet čez prvega in desetega in zadnjega in prvega in dvajsetega — kar naprej — denarja pa od nikoder nič. Niti tistih par bornih grošev, ki grede duhovniku, niti tistega ni od nikoder, in kako naj potem še duhovnik podpira druge, ko še zase najmanjšega nima. Ne vemo, kdo je temu strašnemu zavlačenju kriv, vemo to, da iz Zagreba ne pride in ne pride denar, ki bi moral biti že davno izplačan.

Pa še nekaj. Na Suborju je novi župnik prevzel župnijo že 1. maja. Do danes dobiva na urgence in vprašnja še vedno odgovor: da ni še v plačilnem staležu. To je pač čudna stvar, zakaj to neznožno zavlačenje. Pač ni čudno, če je gospod suh še bolj, kot ime njegove župnije. Nemara da bo treba zapisati po hrvaško, potem bo pa že zalego.

Auto pod Uršljo goro

Kotlje, 20. okt.

Svojevrstno senzacijo so imele Kotlje v nedeljo dne 19. t. m. Precej visoko nad Kotljami, čisto v podnožju Uršulske gore leži lepa Rožankova kmetija. In tjakaj se je namenil lega dne podjeten avto-posestnik iz Maribora s svojim 6 cilindrskim vozom, kamor je tudi dospel.

Z velikim začudenjem in obenem z zanimanjem so kmetje opazovali lepo stvarco, ki je lezla po precej strmih travnikih in njivah (ker so pota precej precozka) in pela svojo visoko donečo pesem. Po polurnem oddihu pri Rožanku se je avto vrnil nazaj v Kotlje pa ne več prazen, ampak natrpan Rožankovih sinov in hčera, ki so se hoteli peljati od doma v Kotlje v veselo družbo. Največ sledov je pustil avto na Janeči beli repi, ker je moral čez njo gor in dol. Šotnikarjevi pšenici pa ni bilo sile. Pripotniki kar se je treba, da avtomobilisti nimajo prav nič veselja do voženj v Kotlje in na Rinski vrelec, ker so ceste v skrajno slabem stanju.

— PEGE —

odstrani tako in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo
ga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičiklova 25. Telefon 49-26

Slovenska doktorica - misijonarka

dr. Miriam Zalaznik odhaja med pogane

Ljubljana, 22. oktobra.

Se ko je bila ob koncu leta 1922 pred zaključkom svojih študij na ljubljanski slovenski univerzi, jo je prevevalo neko duševno notranje veselje, odražajoč urejenost duha in ko je kot doktorica filozofije in profesorica odhajala za kruhom v Kočevje, v Ptuj, v Ljubljano na licej in ko je PP režim tudi tej nedolžni žrtvi nalil v srce neslutnih bridkosti, ni klonila, notranja duhovna zgrajenost se ji ni omajala, še ojačila se je. Slo-

Cirilovi bratje v Tržiču - razpušчени

Odlok vršilca dolžnosti bana g. Pirkmajerja

Tržič, 21. okt.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je pod št. II. No. 2568/1 z dne 14. oktobra poslala Zvezi bratov sv. Cirila, v roke predsednika Zaključku Viktorju, kaplanu v Tržiču, naslednji dopis:

Društvo: »Zveza bratov sv. Cirila« v Tržiču, čigar pravila je odobrila kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani z odlokom z dne 22. februarja 1930, II. No. 12.203 in z dne 1. junija 1930, II. No. 12.203/2, se na osnovi št. 24. zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. št. 134, razpušča, ker je prekoračilo svoj delokrog.

Društvo ima namreč po št. 3 svojih pravil med drugim samo nameniti gojiti šport in razne telesne igre, dognalo se pa je, da člani telovadajo v društvenih prostorih na telovadnem

pila je v samostan in ostala do danes sveže vesela, prežeta zaupanja v Boga. Sedaj odpotuje, da pomaga graditi Kraljestvo božje. Za ta poklic se je z vso vnamo pripravljala. Svoje dovršene profesorske študije je izpopolnjevala še v Parizu, v Nemčiji, živela je tudi leto dni v Angliji in se tako v redu tako zvane kongregacije angleških gospodičen pripravljala za vzvišeni poklic. Kongregacija angleških gospodičen deluje zlasti uspešno v severni Indiji, in tja se je namenila tudi naša rojakinja, dr. Miriam Zalaznik.

V četrtek 23. t. m. se odpelje v Marseille. V ponedeljek se vkraja na ladjo »Kalifornija« in odjadrja proti Indiji. V Ljubljani zapušča osivelo mater, ki pa junaško prenaša usodo in moli za blagor svoje hčere, ki ji je Bog odločil misijonarski poklic. Naselila se bo naša misijonarka v Pankipore.

Slovenci smo lahko ponosni, da gre prva Slovenka in prva Jugoslovanka z akademsko naobrazbo med pogane. V tem ponosu ne smemo pozabiti tudi na materielne težkoče, ki jih ima in jih bo imela na potu v Indijo in v Indiji sami. Misijonarska pisarna v Ljubljani ji je kot prvo pomoč za pot nakazala sicer 3000 Din, toda to je v primeri s stroški, ki dosegajo skoro 12.000 Din, le malenkost. Vsak, kdorkoli le more, naj prispeva nekaj. Darove sprejema škofijski ordinariat in misijonska pisarna v Ljubljani.

Misijonarka dr. Miriam Zalaznik se je rodila leta 1899 v Pulju. Oče ji je bil poštni uradnik, doma na Vrhniki, mati pa, ki še živi, je Kraševka. Gimnazijo je misijonarka študirala v Trstu, univerzo pa je obiskovala v Gradcu, na Dunaju in jo končala leta 1922 z doktoratom iz filozofije v Ljubljani. Kot profesorica je službovala v Kočevju, v Ptuj, v Ljubljani skoro do leta 1920. Takrat pa je dozorrel v njej sklep in je odšla v samostan.

orodju, ki se ga je prej posluževal sedaj ukinja orlovski odsek v Tržiču.

Poleg tega se je iz vsega dosedanjega društvenega poslovanja videlo, da gre stvarno za nadaljevanje dela bivšega orlovskega odseka v Tržiču, ki je bil na osnovi št. 12 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije ukinja.

Imate pravico, da se proti temu odloku pritožite na ministrstvo notranjih poslov. Pritožbo bi bilo treba vložiti v 60 dneh po vročitvi tega odloka pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani. — Pritožba iz javnih ozirov ne bi imela odločilne moči. (Brez uradnega žiga). Vršilec dolžnosti bana: Pirkmajer.

Vložena bo pritožba. O uspehu bomo poročali.

Kako naj se združujejo občine

Spomenica Zupanske zveze v Ljubljani k načrtu občinskega zakona

Ljubljana.

Ker so slovenske občine stare ter zrastle iz čisto svojevrstnih razmer je utemeljeno, če se danes vsa slovenska javnost briga za to, kako se bodo po novem zakonu združevale doslej samostojne občine. Pri tem bo treba upoštevati ne le število prebivalstva, gospodarsko moč, privatne potrebe, ampak tudi gostot naseljenosti, zemljepisno lego in pa to, kam ljudstvo teži. To se na zemljevidu nikdar ne da ugovoriti. Zato bodo morale občine same v imenu prebivalstva tukaj sodelovati. Zato je hvaljevredna iniciativa Zupanske zveze v Ljubljani, ki je notranjemu ministru poslala naslednji spomenico:

Več časa se že govori v javnosti, da je v do-glednem času pričakovati novega zakona o občinah.

Poglavitna pozornost občin kakor vsega ljudstva dravske banovine je osredotočena na nameravani načrt o združitvi občin in na — kakor se čuje — nameravano kreiranje večjih.

K tej nameri si dovoljuje županska zveza kot skupna organizacija za celo dravsko banovino in po svojih pravihlikah čuvarica interesov občin predložiti ministru nastopno spomenico.

Zupanska zveza s stališča potrebe, da mora biti uprava dobra že pri najmanjši samoupravni celici javne uprave — pri občini — načeloma pozdravlja združevanje malih občin v večje upravne enote iz razloga, ker sedanje male občine v dravski banovini predvsem v finančnem, gospodarskem pogledu miso več kos svojim nalogam in vsem zahtevam, ki se stavijo na nje.

Važno pa je vprašanje, kako naj se izvršuje združevanje občin.

Gotovo je, da se združitve ne more izvršiti na mah, ampak da je treba to storiti postopoma po vsestranskem resnem preudarku, po za-slišanju in ob sodelovanju raznih prizadevitih faktorjev, med temi tudi županske zveze.

Zato si dovoljuje županska zveza predvsem prositi in predlagati:

1. Ministrstvo izvoli poslati zvezi novi osnutek zakona o občinah, da ga prouči in se izjavi o njem.
2. Ministrstvo izvoli poslati županski zvezi tudi načrt o pregrupaciji občin, preden se namerava preiti k začetku združenja.

Svinja padla v vodnjak

St. Jernej na Dolenjskem, 19. oktobra.

Da bi svinja padla v vodnjak, se pa res ne sliši vsak dan. In vendar tudi to ni nemogoče. Dve leti stara, okrog 70 kg težka svinja g. Gregorčiča iz Dol. Brezovice si je v nedeljo popoldne zaželela iz svojih svobode in prostosti. In služkinja ji je seveda rade volje ugodila. Svinja, vesela svobode, jo urno ubere na sprehod. Domače dvorišče se ji zdi še kar nekako pretesno, zato si misli, da je zanj kot nalašč primerno sosedovo dvorišče gospodične Bučarjeve: ono je bolj obširno, tam bo lažje uživala nekaj ur podeljene ji prostosti. Pa je bila že smola in še precejšnja, ker bi jo ta svoboda kmalu stala življenje. Čutila se je na tu-jem dvorišču preveč domačo in radovedno, pogle-dala tuintam, radovednost jo je gnala tudi k vod-njaku in prevelika radovednost ni nikjer dobra, tako tudi tu ni bila. Svoj radovedni rilec je že pre-daleč potisnila, izgubila je ravnotežje in je štrbunk v 7 metrov globok vodnjak. Tako je morala v ne-prostovoljni kopelji prebiti dobrih par ur, kar ji gotovo ni posebno prišlo. Da se ni oprlija z no-gami rešilne bilke, cevi, gotovo ne bi mogla toliko časa zdržati. Ze proti večeru je imel opravka pri

vodnjaku oskrbnik gđ. Bučarjeve. Sprva se je kar nekako ustrašil sumljivih glasov, ki so prihajali iz vodnjaka. Pa se je le opogumil, posvetil v vod-njak s svetilko in zagledal postavi na svoje veliko začudenje svinjo. Hitro so postavili v vodnjak dol-go lestvo, spustili notri vrv in Dolmovičevemu fan-tu se je posrečilo svinjo dobro z vrvo prevezati, da so jo mogli še pravočasno potegniti ven. Svinja pa vesela, da je rešena neprostovoljne kopeli, se je vesela vrnila v hlev s trdnim sklepom, da drugič ne bo več tako radovedna.

★ Telesno zaprtje, slaba prebava, ne-normalni razkroj in gniloba v črevih, pre-velika množina kisline v želodčnem soku, ne-čista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvorí, mnogi katari ustne sluznice izginejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef-grenčice«. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef«-vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef-grenčica« se dobiva v lekarnah, drogeri-jah in specerijskih trgovinah.

Moje gospodinje,

ako želite imeti v svojem stanovanju pozimi prijetno toploto in prihraniti mnogo kuriva, tedaj kupite

ZEPHIR PEČ
10 greje eno sobo 24
kg. drva ur
Večji tipi grejejo 3 do 4 sobe enako. Na zahtevo brezplačni popis:

»Zephir« d. d., Subofica
tvornica peči in emajla
Varujte se slabih ponaredb.
Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch,
Celje: D. Rakusch; Maribor: Pinter & Lenard

Tat, ki javlja svoj prihod

Planina, 19. okt.

V našem okraju se že precej časa potepa zelo nevaren in predrzen tat. Najrajši pa se plazi okoli vinogradov in drugih kletí, kjer »sune« kako steklenico žganja ali druge pi-jace; kajti vina se tudi ne brani. Rad pa po-baše kako obledo, ker noči postajajo zelo mrzle. Ta neprijeten gost pa ima navado, da prej naznani svoj prihod. Natančno napove dan in kraj. Tako se je zgodilo nedavno. Napovedal je, da bo obiskal to in to hišo. Gospodar se je pripravil, da sprejme visokega gosta z vso »an-dohtjo«. Ves dan je imel oko pazljivo obrnjeno na vse kote, kjerkoli tiči kaka vrednost. Mi-sli si je: »Mene pa že ne boš prevaril. Če ti še nihče ni podkadir, jaz ti bom prav gotovo. Tudi pare mi ne odneseš.« Do večera je ju-naško stražil; nikogar ni bilo. Naveličal se je in menil, da je nevarnost pri kraju. Steče brž v bližnjo gostilno, naroči merico vina in po-časi izpije. Plača in gre. Gotovo se ni mudil 5 minute. Brž ko stopi čez domači prag, se mu takoj zazdi, da ni vse v redu. S strahom odpre hišna vrata. Ojoj, skoraj bi padel vznak! Omare vse odprte, po tleh vse razmetano — vse je iz-gledalo kakor takrat, ko se je pripravil na odhod v Ameriko. Kaj početi? Visoki, odlični gost se je gotovo hotel maščevati, ker ni našel gospodarja doma in si vzel za spomin njegovo najboljšo obledo. Toda kar je, je. Prišli so so-se-dje, preiskali vse kote, vse hleve in klednje — vse zastonj. Zalosten je zlagal gospodar pre-ostalo obledo. Odnese mu je ptiček tudi nekaj gotovine.

Ni se še plegla ta vest, ko se pojavi isti prebrisaneec v sosednji vasi. Gotovo je bil zelo jezen; zato si je izbral primeren klet, da bi si pogasil jezo. Privoščil si je nekaj poštenih po-žirkov najboljšega. Ko se je napil in okrepčal, se je začel ozirati, ali se ne bi dalo kaj spravi-ti na varno, kar pride prav vsak dan. Od-piral je steklenice in pokušal, kateri »šnops« je najboljši. »No tale pa ni napačen,« si misli. Potegne se enkrat in ga spravi v žep svoje suknje. »Za prvo silo bo tole zadostovalo; ko bo konec, se pa vrnem. Kaj pa ta meč; včasih sem bil muzikant. Tudi to bi mi prav prišlo. Človeku je tako dolgčas, ker mora biti sam, pa bi si priganjal puščobo s polkami in val-cerji.« Ne bodi len, hajd, harmoniko na rame, za slovo še par kapljic in gosta ni več.

Zalosten je gledal kmet zjutraj, ko je na-šel vse na stezaj odprto. Otroci so našli har-monike neke na slamu, a za muzikantom ne sluha ne duha. — Orožništvo se zelo trudi, da bi napravilo temu konec, a vse zaman. Ljudje so v večnem strahu, da jim lepega dne ne iz-gine obleda, denar ali drugo blago. Sedaj se predrnežne klati okoli vasi Rodine, kjer so ve-like jame, kamor si nanese sena in slame ter počiva brez skrbi po naporni »službi«. Upamo, da se bo tudi ta tiček vjel na limanice ob prvi priliki, čeprav je zelo premeten in uren, toda sreča je opoteča.

Na Jezerskem
ubiti neznanec

Kaj pravite?

Pred kratkim sem šel skozi večjo našo vas. Našel sem najmanj 10 vabil na »vinske« trgate, plesne veselice itd. Pojdite ob sobotnih ali nedeljskih večerih mimo gostila v kolikšni večjem kraju! Povsod vam odneva iz njih glasen hrup in truš, harmonika in ples, kakor da imamo večni pustni torek. Pa tarnamo in stokamo, kakšno težko gospodarsko krizo preživljamo, da se nam nala-gajo neznoša bremena, da ni denarja niti za naj-potrebnejše stvari. Saj ga imamo toliko, da ga kar mečemo proč! Ali ni vneboobjavljeno, da imajo gostilničarji in veseljarji neomejeno pravico, iz-vabljaliti težko prislužene dinarje iz žepov lahko-mišljenega ljudstva? Ali ni vneboobjavljeno, da cla-sli mladina zavračajo s tem k zapravljanju, pijan-čevanju in ponočevanju, ko si največji faktorji v državi prizadevajo, da jo vzgoje k treznosti in var-čevanju? Ali ni to najbolj razdirajoče delo, da se nam mladina popolnoma pokvari in izgubi? Po-glejte naše fante in dekleta tudi že po deželi! Mnogo jih je, ki jim ne roji po glavi drugen, kot kdaj bo tu veselica, tam ples? Kakšni očeti in matere pa bodo kdaj to? Kakšni gospodarji in go-spodinjke? Tu ne bodo pomagale nobene šolske naloge o varčevanju in treznosti. Zlo je treba za-grabiti pri korenini, kakor so to začela že neka-tera okrajna načelstva, ki so jela omejevali dora-ženja za veselice in ples. Naj bodo prepričani, da vrše s tem najmenjše delo za gospodar-sko in moralno rešitev nekakega ljudstva in za kon-solidacijo države. Vsi pametni ljudje so jim za ta energični naslop iz srca hvaležni.

Koledar

Četrtek, 23. oktobra: Ivan Kapistran sp.

Osebnosti

= Himen. V torek popoldne sta se v farni cerkvi na Ježici poročila Ivan Šmerke, tr-govec v Stožicah, ter Pavla Škerlep, hčerka znane Škerlepove rodbine v Mali vasi. Poročal ju je domači župnik Košir, za pričel pa sta bila nevestin in ženinov brat. Mlademu krščan-skemu paru kličemo in iz srca želimo: Bog daj srečo!

= Premestitve v naši mornarici. Po službeni potrebi so odredili na službo v štab poveljstva eskadre intendantki podpolkovnik Ferdinand Zorati; za 1. ladjarja kr. broda »Zmaj« kapetan kor-vete Ivan Levec; za upravnika stroja kr. broda »Hvar« strojni kap. I. razr. Franjo Dobrila; na službo v poveljstvo parka rečnega obalnega po-veljstva strojni major Peter Puhar; na službo v maritimen odsek pomorskega arzenala strojni kap. 2. razr. Emil Ahler; na službo v ekonomski od-delek poveljstva mornarice intendantki major Josip Udri; za hidro-opazovalca 2. hidroeskradile poro-čnika korvete Avgust Grošelj in Gvidon Voh; za hidro-opazovalca 1. hidroeskradile poročnik kor-vete Josip Sesolja; za hidroopazovalca 20. hidro-eskradile poročnika korvete Franc Raus in Boris Tomažič; za hidro-opazovalca 25. hidroeskradile poročnik korvete Pavel Zupan; za hidropilota 20. hidroeskradile poročnik fregate Otmar Krepel in za hidropilota 25. hidroeskradile poročnik fregate Jože Kvac.

Tudi ekonom je Dr. Dobrojed da mu ga ni para. Kadar priporoča testenine »Peka-tete« v paketi, uči kuharice: Pomislite, koliko in koliko-krat lahko prihranite na delu, na kurivu itd., ako ku-hate »Pekatec«. S saseklja-nim ostanom pečenko, zrez-kom, gnatjo, klobaso itd., ki jo zmešate v kuhane »Peka-tete«, naredite v kratkem ča-su in na lahek način okusno jed. — Varčnost, varčnost, mož ima prav!

Mala kronika

★ Posetnike XXXIII. obšn. zbora Prosvetne zveze, ki se vrši danes ob 9 dopoldne v beli dvorani hotela Union opozarjamo, da se dobe potrdila za polovično vožnjo pred vhodom v dvorano. Poleg običajnih poročil in volitev sta na dnevnem redu referata dr. A. Kuhar: Naša ljudska univerza in dr. Ahčin J.: Kaj se učimo od ino-zemskih prosvetnih organizacij?

★ Družba s. Rafaela za varstvo izselencev v Ljubljani ima svoj redni občni zbor na dan sv. Rafaela, dne 24. oktobra ob 10 dopoldne v posve-tovalnici Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta 24. Dnevni red: Pozdrav predsednika, poročilo tajnika, poročilo blaginika, poročilo ove-rovatelev računov, volitev odbora in raznoterosti. Družba sv. Rafaela prosi prijatelje, da pripeljejo na občni zbor tudi take znanke, ki imajo sorod-nike in prijatelje v tujini, katerim je delovanje družbe sv. Rafaela namenjeno. — P. Kazimir Z a-krajšek.

★ Šopek rdečih jagod je 19. oktobra nabrala v kranjski okolici gna. Marica Bidovčeva iz Kranja ter nam jih poslala. Hvala lepa za poslanost!

★ Slovenka ukradla v Skoplju 25.000 Din. Pri ravnanju higijskega zavoda v Skoplju dr. Štambuku služi Marija L., doma z Murskega po-lja. Te dni je bila sama v pisarni, ko je gospodar bil na stanovanju. Denar je bil odprt. Premotilo jo je, pa je pobrala 25.000 Din ter jih skrila. Po-tem pa je tekla povedat gospodarju, da je zalotila v pisarni nekega tujega človeka. Na policiji pa je priznala, da je sama vzela. Dobili so nazaj ves denar. Njo pa so seveda zaprli. In tako pojde nazvold dekle, ki se je v tujini polakomnilo bo-gastva.

★ Sto let stara gledališka garderobierka. Draga Hrističeva je umrla v torek v Belgradu. 50 let je služila kot garderobierka v belgrajskem gla-dališču. Njen moč je bil po poklicu čevljar, zvečer pa bilster v gledališču. Ona je bila garderobierka. Ko je mož umrl, je ona svojo službo izvrševala dalje, dokler je pred 5. leti ni upokožil dr. Grol. Od tedaj je živela v pokoju. Sedaj je umrla, stara 100 let.

★ Električno centralo v Strumici namera-vajo zgraditi prihodnje leto. Prva licitacija bo 8. novembra.

★ Avtomobilska nesreča pri Prizrenu. Na cesti med Uroševcem in Prizrenom se je na ne-kem klancu pri avtomobilu Dragotina Bojkovića, ki je vozil 5 potnikov, pokvarila zavora. Avto je zdrčal 3 metre globoko v jarek ter se prevrnil. Potniki so precej poškodovani ter so bili prepe-ljani v skopljansko bolnišnico. Najtežje je ranjena ga. Jelena Radović, učiteljeva žena iz Kolašina. Ima stel prsi koš.

★ Prvo srbsko ali hrvatsko čitanko za osn. šole (3. razred), priredila Iv. Lesica in dr. R. Može, Ljubljana, 1929, cena 15 Din, ima še nekaj izvodov v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Za neprillete jesenske dneve

NIVEA-CREME

Nadgrnite ž njo vsak dan svoj obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom, predno se podaste na oster zrak. Nivea-creme se ne more nadomestiti, ker njen poseben učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino le ta krema. Nivea-creme prodira naglo in temeljito v kožo, ne da bi puščala za seboj kak sijaj, in samo ona krema, ki povse prodre v kožo, more blagodejno vplivati na kožno stanje.

Škatlje po: 5—, 10— in 22— Din; tube po 9— in 14— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Meljska c. 56

Kolonizacija v Južni Srbiji

Iz Južne Srbije smo prejeli tale dopis:

Pred nekoliko dnevi smo čitali s presene-čenjem neki reklamni okle informacijskega biro-a iz Beograda, v katerem se priporoča naseljeva-nje v vrdarski dolini, z milim podnebjem in iz-vršno vodo. Mi, ki poznamo Makedonijo, smo do-seđaj samo vedeli, da je najhujše in najnevarnejše polje v negotinskem okraju, tu da je okolica Kavadarja najhujše leglo malarije. Ne verjamemo, da je pisec tega oglasa pisal v slabi veri, ampak smo prepričani da izvira iz absolutnega nepo-znavanja razmer. Mi poznamo politiko Saveza agrar. zajednic in se nam zdi, da okle izvira iz njegove pisarne. Ta politika ima mogoče svojo

upravičenost s splošno državnih vidikov, mislimo pa, da ne gre, da se naši begunci porabljaajo

V severnem delu južne Srbije, v Metohiji in na Kosovu je zemlje dovolj, državne in privatne, ki je na pro-daj, klima je ista kakor pri nas, pokrajina leži 5—70 m visoko, malarije ni in vode je dovolj, ker gre na visoko ravno od vzhoda do 2500 m visokega gorovja. Ravno ti kraji so pa izven interesne sfere »Saveza«. Priporočali bi organizacijam, ki se ba-vijo s kolonizacijo beguncev iz Julijske Benečije, da se obvestijo podrobno o vseh delih južne Srbije in ne hodijo po svoje informacije samo v »Savez« in se pri svoji akciji osamosvoje, če nočejo doži-veti velikega razočaranja.

Zlo šmarn'ce

Dva uboja v Slovenskih goricah.

Sv. Lenart, 21. oktobra.

Dvoje ubojev v dveh dneh... Včeraj so našli v listnjaku željarja Janeza Konrada v Malem vrhu v župniji Sv. Ana v Slovenskih goricah posesini-kovega sina Rudolfa Kavčič iz Spodnjih Žerjavcev mrtvega. Ves dogodek ovija koprena skrivnostna smrt; vzrok smrti bo še dognala obdukcija. V zvezi s tem so bili privedeni v zapore svetelotar-skega okrajnega sodišča štirje posestniški sinovi in sicer Anton in Rudolf B. ter Ivan O. in Ferdi-nad K. Domnevaro, da so v ozadju fantovski raz-pori ter obračunavanja.

Danes pa je prišlo ponovno do žalostnega dogodka. ki je zahteval človeško žrtve. Pred hčo željarja Franca Vogrina v Vanetini v svetovonski župniji so fantje iz doslej neznanega vzroka delali nemir; Vogrin se je podal pred hišo ter skušal na nemirneže pomirjevalno vplivati. Skozi mrak so odjeknili težki udarci; na tla se je zrušilo telo; sledil je krčevit vzdih. Na tleh so našli Vogrina — mrtvega. Vogrin zapušta troje odraslih hčerk.

V ozadju obeh težkih in žalostnih dogodkov je očitno — šmarnica; še veliko, veliko po-drobneje dela in propagande bo treba, da se iz-korenini iz mladih sre strahovito zlo, ki vtiska radi manjvrednih nekaternikov vsemu narodu pe-čat sramote.

Največjo izbiro

kuhinske posode aluminijaste ter emailirane od najceneje do najdražje in sicer sive, rujave, modre i. t. d. nudi edino le trdica z železnino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

Ljubljana

Cerkveni tat v stolnici prijet

Ljubljana, 22. oktobra.

Snoči nekaj čez devet je cerkvenik stolnice, kakor po navadi prišel še enkrat v cerkev pogledat, če je vse v redu. Zaslial je nekaj sum in škrtanje. Takoj nato je v mraku zagledal ili senco proti oltarju sv. Antona, kjer se je škrtanje po-novilo. Cerkovnik je vedel, pri čem je. Tiho je odšel, zaklenil tiho vrata in poklical svojega tovariša.

Slovesno polaganje temeljnega kamna »nebotičniku«

Udeležil se bo sam minister.

Ob posetu predsednika Pokojninskega zavoda gosp. Vekoslava Vrtovca pri gosp. ministru za socialno politiko in narodno zdravje gosp. Nikoli Preki, je gospod minister obljubil, da bo sam prišel k blagoslovitvi in polaganju temeljnega kamna visoke zgradbe Pokojninskega zavoda ob Dunajski cesti in Gajevi ulici, ki bo v torek dne 28. t. m. opoldne. Ob tej priliki bo ob 11 dopoldne ob navzočnosti gosp. ministra v slavnosti dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo svečana seja načelstva Pokojninskega zavoda.

Našim pevcem

Pevsko društvo »Ljubljana« vabi vse, ki imajo zmožnost in veselje do petja, k temu zboru; sprejeti se morejo le taki, ki bi z vestnim sodelo-vanjem in točno udeležbo pevskih vaj mogli za-gotoviti pri zboru resno in smoleno delo. Čas pristopa je do konca tega meseca in sicer ob po-nedeljkih in četrčkih ob 20 v društvenih prostorih v Ljudskem domu. Odbor.

Kaj bo danes?

Drama: Pravljica o rajski ptici. Red B.

Opera: Vesela vojna. Red E.

Narodna kavarna: Esperantsko predavanje

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Ustaj, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočevar, Siska VII.

Damske zimske plašče

od 200 Din naprej, kakor tudi otroške v vseh ve-likostih od 160 Din naprej, v veliki izbiri nudi F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Oglejte si naše izložbe!

○ Kje naj bi vozila električna železnica na Viš? Prejeli smo: Posestniški Selenburgove ulice se branijo, da bi po teh prometnih, a precej ozkih cestah vozila električna. Tudi na-peljava bi bila združena z mnogimi težočami in ogromnimi stroški. — Poznam pa drugi pro-jekt; lahek, cen in po široki cesti. Ta načrt, lahko izvršljiv, je, Pri sv. Jakobu, na širokem prostoru pred Stiškim dvorcem, naj se odcepi proga proti Viču, ki bo tekla po trgu sv. Ja-koba čez šentjakovski most po široki Cojzovi cesti naravnost na Tržaško cesto. Gospodje po-mislite, dokler je še čas! —

○ Nevaren pasji ugriz. Slučajev, da pes ugriz-ne človeka, je v Ljubljani mnogo in jih dnevna kronika po navadi ne beleži, razen, če se pripeti kak hujši slučaj. Tak se je pripetil včeraj dopol-dne na Dolenjski cesti. Pes nekega gostilničarja je popadel 70 letnega Jožeta Pečnika, posestnika z Rašice št. 16. Pes je posestniku pregrizel od-vodno žilo na levi nogi tako, da je Pečniku zalila kri naenkrat ves škorenj. Na pomoč je morala priti Pečniku reševalna postaja, ki ga ej z avtom pre-peljala v bolnišnico.

○ V oko ga je sunil. Korbar Alojzij Klepar-ski pomočnik je bil sprejet v bolnišnico, ker ga je neki nepredviden tako nerodno sunil z dežnikom v oko, da bi se mu bilo skoraj izlilo. V bolnišnici so Korbarju oko že toliko obvarovali, da deček ni več v nevarnosti, da bi zgubil vid.

DRAGO GORUP & CO.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 14/II.

Vam nudi solidne in vseh cen

damske zimske plašče

PRIDITE

in oglejte si zalogo brezobvezno!

○ Pod vlak je hotela. 21 letna Rozalija P. iz Radeč je že dalj časa težko bolna za nevraštenijo. Včeraj, ob 7 zjutraj jo je mati privedla na opa-zovalni oddelek ljubljanske bolnišnice. Tam pa je zaradi pomanjkanja prostora niso sprejeli. Ro-zalija je z matero nato odšla, pol ure kasneje pa se je hotela vreči na Dunajski cesti pod kamniški vlak, ki odhaja ob 7.30 z glavnega kolodvora. Ne-srečno dekle sta v zadnjem hipu zadržala železni-ški čuvaj in pa stražnik, sicer bi se dekle res vrglo pod vlak. Mati in brat sta nato odvedla ubo-go dekle nazaj v Radeč.

○ Lov na cipe in nasi ciparji. Mesec novem-se bliža, to je mesec, v katerem se je pred vojno pričela na Kranjskem vsako leto lovška sezona na — cipe, dokler ni nekega lepega dne takratni de-želni zbor vzel (s tozadevnim zakonom) tudi cip v zaščito. Od tedaj so se pa razmere spremenile in tudi lov na tiste malopomembne cipe je postal zopet prost. Ali kaj, ko je tudi — cip vsako leto manj in jih ubogih ciparji na Barju in v Mostnem logu celo »lovsko sezono« komaj toliko nalove, da je z izkupičkom poplačan komaj klej! Ljubljana: so že od nekada radi jedli ne le žabe, ampak tudi cipe.

○ Ni bil pijan. K notici, ki smo jo priob-čili v Slovencu z dne 21. t. m. pod naslovom »Zbesnelec v reševalnem avtu« pripominamo, de ni bil France V. pijan in da ni dal prav no-benega poudarka za tepež, ki je nastal in med katerim ga je nekdo sunil z nožem v lice. To-liko resnici na ljubo, ker nočemo delati niko-mur krivice.

Kranj

Društvo hišnih posestnikov v Kranju je imelo 20. t. m. svoj VIII. redni občni zbor. Poročal je predsednik pokrajinske zveze g. Fröhlich o delo-vanju zveze. Odbor je bil izvoljen sledeči: pre-dsednik g. Gorjanc Franc, podpredsednik g. Mayr R., tajnik in blaginjak g. Omersa V., odborniki gg. Pavšler T., Rooss M., Race L., Kokalj F.; pregl. računov gg. Majdič J. in Rakove R. Sklepi društva so sledeči: Stanovanjski odpovedni rok je eno-mesečni t. j. vsakega prvega v mesecu. Podnajem je dovoljen le s privoljenjem hišnega gospodarja. Mestna občina se pozivlja, da napravi kanalizacijo od novozidanih stavb in to posebno v savskem in kokriškem predmestju. Ker je letošnji vihar napravil hišnim posestnikom veliko škodo, bo dru-štvo zaprosilo za odpis zgradarine. Člani naj se javijo tako društveni pisarni, t. j. pri tajniku g. V. Omersu. Obenem naj vsak član pri napovedi zgradarine v rubriki opomba javi svojo škodo davčnemu oblastvu. Sklenilo se je zaprositi me-rodajne faktorje, da se dosežejo ugodnosti, katere po zakonu pripadajo letoviškim krajem.

Dramatični odsek. Na splošno željo občinstva se ponavlja v nedeljo, dne 26. oktobra 1930, ob 4. popoldne v dvorani Ljudskega Doma narodna igra z godbo in petjem »Prisega o polnoči« od Marice Komanove.

Kamnik

Društvo »Kamnik« priredi s sodelovanjem fantovske Marijine kongregacije v nedeljo, dne 26. oktobra t. l. ob 4 popoldne v Kamniškem domu Mladinsko akademijo, katere naj se gotovo udeleže prijatelje naše mladine in pa misijonske misli! — Vstopnice bodo v predprodaji v knjižnici Kamniškega doma v nedeljo 26. t. m. že od 10 dopoldne naprej.

ZNATNO ZNIŽANE CENE

Doležle žene

ne smejo piti vina ali piva, ampak

OVOMALTINE

na mleku za zajutrek in južino Vred tega postane njihovo mleko boljše, bogatejše vita-minov ter bo imelo večjo redilno vrednost. Velika škatlja Din 56—, srednja Din 32—, mala Din 16—.

Maribor

Občinski proračun

Kritje primanjkljaja 11.717.702 Din.

Primanjkljaj 11.717.702 Din o katerem smo že poročali, ki se delno krije s pokritjem 6.603.908 dinarjev, kar smo včeraj že poročali, se bo kril iz davčin in sicer: 50% občinske doklade na vse direktne davke razen ušlužbenega s skupnim finančnim učinkom 2.900.000 Din, nadalje davke na vino (1.50 Din) na vinski most po 1 Din od litra bi znašal 1.900.000 Din. Davke na pivo od litra 1 Din v skupnem iznosu 800.000 Din. Zganje in likerji 10 Din od hl in stopnje alkohola, finančni efekt 120.000 Din, šampanjec 25 Din od steklenice, finančni efekt 25.000 Din, 13% davščina od kosmatega donosa hiš 3.250.000 Din, kanalščina 60% od kosmatega donosa hiš 1.500.000 Din, davke na vozila, motocikle, automobile, kočije itd. 350.000 Din, prirastkarina 200.000 Din, davke na hotelske sobe 15%, fin. efekt 100.000 Din, pasji davki 70.000 Din, davke na prenos nepremičnin 150.000 Din. Tako, da je dano kritje za 11.365.000 Din, končni primanjkljaj bi bil torej 352.702 Din za katerega pa v smislu tozadevnega stališča mestnega knjižništva ne bo treba iskati nobenega izrednega kritja, ampak se bo ta primanjkljaj kril bržčas z redukcijanjem gotovih postavk predlaganega proračuna.

□ Sorazmerno najvišjo socialno-skrbstveno proračunsko postavko od vseh mest dravske banovine vsebuje mariborski mestni proračun za l. 1931. Za socialno-skrbstvo predvideva 2.257.445 dinarjev, t. j. ena petina vseh potrebščin, ki jih vsebuje novi proračun. Navajamo sledeče važnejše postavke: ubožne podpore 338.880 Din; hiralški stroški 262.800 Din; hrana oskrbovancem v ubožnici 312.075; mestni mladinski dom 307.515; penzijski fon za mestne delavce se na novo dotira 40.000 Din ter znaša omenjeni skupno 160.000 Din; za zdravila in bolniške pomočnine za siromašne v smislu novega zakona o colniščinah in zdravstvenih občinah 200.000 Din. Razen tega predvideva novi proračun novo postavko za posvetovalnico za izbero poklicev znesek 2000 Din, za pravovarstvene zadeve 10.000 Din. Obe postavki je kot prva v naši državi uvedla v svoj proračun mariborska mestna občina; tudi se je vnesla v socialno-skrbstveni proračun za pomoč brezstanovanjem vsota 10.000 Din.

□ Smrtina kosa. Umrli je v starosti 77 let upokojeni železničar Matej Nipič, Tezno 50. Pogreb bo danes ob 16 iz mrlišnice na magdalensko pokopališče.

□ Mali trg je bil včeraj srednje založen in zaradi slabega vremena tudi srednje — obisk. Kmetje so pripeljali jedra tri vozove krompirja, zelja in čebule ter dva voza jabolk. Tudi perutnine je bilo bolj malo. Pač pa je bilo silno veliko gob, ki so se prodajale v drugi in tretji vrsti. Zelenjadni trg pa je bil bolj pičlo založen; razne vrste solate so se prodajale po 1—4 Din. Jabolka po 6—10, hruške po 8—14 Din. Lončene in lesene robe je tudi bilo bolj malo; prav bogata pa je bila izbira na stojnici Slovenskega lovškega društva in na ribjem trgu. Prodajali so se: fazani 30—35, zajci 38—50, ščke 20—25, smuče 30—50, sipe 45, škombri 45, tonine 40, ugre 40 in škarpani 40.

□ Učiteljske stanarine in novi mestni proračun. Z ozirom na naše včerajšnje poročilo o občinskem proračunu za l. 1931 dodajamo radi popolne jasnosti, da se za učiteljske stanarine predvideva seveda v novem proračunu 370.000 Din.

□ Prva popoldenska nedeljska predstava v tukašnjem gledališču v letošnji sezoni bo v nedeljo dne 26. t. m. ob 15. Ponovi se Nušičeva zabava — šalojra »Gospa ministruška«.

□ Ker se ni hotel legitimirati. Na zatočni klopi je sedel včeraj 33letni delavec brez premoženja in brez stalnega bivališča Jakob P., ker je dne 30. septembra t. l. v Ptuj razžalil orožnika Mihaela Ostermanna ko ga je le-ta porval, da se legitimira, z besedami, ki si jih tu ne upamo ponatisniti. Zato je bil Jakob P. obsojen na 22 dni zapora in 60 Din globe oziroma v slučaju neizterljivosti še na en dan zapora.

□ S podstrešja je padel šest metrov globoko 72letni viničar Avgust Drogz iz Negove; zgodilo se je to na posestvu I. Kraljca pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Pri padcu je zadobil občutne poškodbe na glavi, rokah in nogah; desno nogo si je pri padcu čisto zdrobil. Njegovo stanje je zelo resno.

□ Priznava. Za aretiranege četrtega člana vlomilske družbe Franca Rusa gre, pri katerem so našli dve zlati uri z zlato verižico ter nekaj srebrnine. Izkazalo se je, da je Rus dne 2. t. m. vložil v stanovanje pisarniškega ravnatelja Planinška v Askerčevi ulici 3 ter odnesel dve zlati uri v vrednosti 2800 Din, 50—60 avstrijskih kron, raznih čeških in avstrijskih vrednostnic ter denarnico s 500 braziljskimi reisi. Zanimivo je, pisarniški ravnatelj g. Planinšek sploh ni vedel, da se je bil izvršen vlom, ker ni šel gledat v miznico, v katero je bilo vloženo, ampak je prišlo šele po Rusovem priznanju vse na dan. Razen tega je Rus tudi priznal svoje sodelovanje pri nedavnem vlovu v stanovanjske prostore krovnega moistra Benka v Askerčevi ulici. Značilno je, kako opisuje Rus vlom v stanovanje pisarniškega ravnatelja Planinška: »šel sem mimo, videl sem, da je okno odprto ter se kar vzpel v sobo.«

□ Dokazi surovosti... Zvaničnika drž. žel. Hermana Mohorka iz Tezna so v Račnem počakali v zasedi neznani močniki ter navali na njega z noži. Mohorko je zadobil ranitve z noži v levo roko s katero se je skušal ubraniti pred zamahi. Težko ranjenega so prepeljali v tukašnjo splošno bolnišnico.

□ Sposobne ljudi za kolportajo sprejememo; oglašiti se je v upravi na Koroški cesti 1.

□ Brez sledu... je izginila 65letna hišnica Ana Šeniga iz Koroške ulice; pred dvema dnevnoma je odšla od doma ter se odlej ni več vrnila. Je majhne postave, bolj debelega obraza, na glavi ima črno ruto. Obstoja bojazen, da se je Šenigovi kaj pripetilo.

□ Pri delu se je ponesrečil 52letni posestnik Anton Januš iz Partinji; pri razkladanju sodov je prišel tako nesrečno z desnico med steno in sod, da mu jo je radi silnega pritiska dobesedno zmrcvarilo. Januša so prepeljali v tukašnjo splošno bolnišnico.

□ Za moko vreme samo KARO-ČEVLJE, Maribor, Koroška 19.

Celje

□ Predprodaja vstopnic za reprizo Finžgarjeve »Naše krvi«, ki bo v soboto dne 25. t. m. ob osmih zvečer v novi gledališki dvorani Ljudske posojilnice, je v Slovaški tiskovni zadrugi v Prešernovi ulici.

□ Na celjski drž. realni gimnaziji je pričela poučevati srbohrvaščino gđ. Ljuba Čaković, suplenta, doma iz Beograda.

Ptuj

Smrt je pobrala v Mestnem vrhu kmetijskega posestnika Karla Svobodo. Pokopali so ga v soboto, N. v m. p.

Od žoge do zlomljene noge. Da nogobore ni bogve kako visoko duhovno vzgojno sredstvo, vemo, da pa je tudi fizično včasih lahko škodljivo, smo videli v nedeljo. Mariborčani in Ptujčani so igrali. In ravno pri provincialnih tekmah pride navadno lokalni patriotizem najbolj do izraza. Neki igralec se je menda kar od zgoraj doli pognal na soigralca Tegarja Ivana, ključavničarskega pomočnika v Ptuj. Tegar je padel — z zlomljeno desno nogo. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico. Lepo igrani nogomet odobravamo; če pa je surovost tudi sport, pa zelo dvomimo.

Oddaja prevoza pošte. Po odloku dravske direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani se s 16. novembrom t. l. odda za 1 leto v zakup prevoz pošte na progi Ptuj—Sv. Lovrenc—Ptujsko gora—Makole—Poljane. Javna ušna pogajanja se bodo vršila 29. oktobra v pisarni občine Makole. Podrobnosti se zvedo pri občinah in poštah v območju te proge.

Tržič

Premestitve. Gđ. učiteljica Josipina Grom, ki je bila pred časom nastavljena na novo šolo v Lom, se te dni vrne nazaj v Tržič. Na njeno mesto odide iz Tržiča gosp. učitelj P. Kompos. Pa menda tudi samo začasno.

Ljutomer

Preteklo nedeljo pa je Ljutomer kar zaživel od prireditelj. Predpoldne je dekliška Marijina družba imela svoje slavje; blagoslovitev nove zastave. Obred blagoslovitve s slovesno pridigo in mašo je opravil g. kanonik Franc Časl iz Maribora, ob asistenci številne duhovščine. Nova zastava Marijine družbe je ročno delo g. Sonnenwaldove iz Ljutomer. Vsa čast umetnici. To je njena tretja zastava. Takoj po poznih sv. maši se je v Katoliškem domu vršilo zborovanje dekanjskih in sosednjih Marijinih družb. — Popoldne smo pa imeli kar dve odrski prireditvi. V sokolski dvorani sta nastopila violinski virtuoz Karlo Rupel in koncertni pevec-basist Marijan Rus iz Ljubljane. Kar zaživel smo ob glasovih, katere je virtuoz Rupel izvajal iz svoje vijoline in ob mogočnem basu g. Rusa. Pri klavirju ju je spremljal Marijan Lipovšek. Umetnost se je za trenutek ustavila v Ljutomeru. — V Katoliškem domu pa je Prosvetno društvo ponovilo igro »Zaklade«.

Požar. Preteklo nedeljo je nastal požar v Ivanjkovcih pri Veburu. Preša je zgorela do tal kljub požarovalnosti domačin in sosednjih gasilcev. Mošt so rešili, enako stanovanjsko poslopje.

Davica se je pojavila med ljudskošolsko mladino v okolici Ljutomer, največje na Stari cesti, Podgradju, Kumerški grabi in v predelih proti Svetinjam. Smrti slučajev desetak ni bilo.

Nov zdravnik, gosp. dr. Bernard Jirku, se je te dni nastanil v našem mestu. Dr. Jirku je obenem tudi zobozdravnik. Prihaja iz Slovenjgradca. Po rodu je Čehoslovak.

Na seji občinskega kmetijskega odbora Ljutomerskega, dne 19. oktobra t. l., se je sklenilo ustanoviti živinorejsko selekcijsko društvo. Počelo se bo v prvi vrsti z govedorejsko. V teku 14 dni se sliče ustanovni občni zbor.

Kiosk za prodajo tobaka na Glavnem trgu v Ljutomeru se že gradi. To bo lična osmerokotna zidana stavba, lasti invalida Mavriča iz Stare ceste. Zaključek prikojevalnega tečaja se je vršil preteklo soboto. Tečaj je priredila obrtna zadruga v Ljutomeru za krojače in šivilje. Udeležili so se ga iz celega Murskega polja. Tečaj je vodil prikojevalni učitelj g. Knaflič iz Ljubljane. Vršil se je v Katoliškem domu. Trajal je osem tednov.

Lahkomisljenost se maščuje.

Ako pri nakupu mila za kopanje ne zahtevate izrečno Paracelsus lahko milo za otroke, tedaj škodujete zdravju svojega otroka. Tudi za sebe kupite samo Paracelsus liližno mlečno milo, pa bo Vaša koža nežna kakor otrokova. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. — Paracelsus k. d., Zagreb 3.

Ponikva

Poročila se je gđ. Justina Vrečko iz Hotunja s Stankom Gobeč, ključ. mojstrom v Mariboru. Da bi bilo srečno!

Razne veselice in prireditve so srečno minule. Sedaj tuhtamo, kako bi pretolkli zimski dolgčas. Režiser Jože si lomi glavo noč in dan.

V soboto pred sv. Martinom bo pri nas velik sejum. Kupci in prodajalci pridejo od blizu in daleč, saj pa je Ponikva nekako križišče raznih cest, na katerih se vrši živahen promet. Torej pridite! V nedeljo po sv. Martinu je tudi cerkveno žegnanje ali patrocinj.

Naša šola si je nabavila radio. Izvrstna misel! Upamo, da bomo tudi odrasli smeli tupašim poslušati, seveda proti primerni odškodnini.

Slovenjgradec

Osebnost vest. Č. g. Simon Kotnik, kaplan v Starem trgu je prejel dekret, s katerim je imenovan za župnika v župniji Podgorje. Nastopi s 1. novembrom t. l. Častitamo!

Nov tiskarski stroj je dobila tuk. tiskarna »Jadrane«. Stroj bo na električni pogon. Montaža se pravkar vrši.

Redka zanimivost. Na sadijski in vrtnarski razstavi je vzbujala posebno pozornost 17 kilogramov težka rdeča in 14 kg težka bela pesa ter 5 kg težka zelna glava, katere je zrastle na vertu g. Karničnik.

Komandant žandarmerije, divizijski general Marković, se je pretekli ponedeljek na inšpekcijskem potovanju oglašil tudi na tuk. žandarmerijski postaji.

Rimske toplice

Primorci. V tukašnjo okolico so se začeli pridno naseljevati Primorci. V kratkem času so prišle sem kar tri družine. Kupili so posestva, dva na Lukovici in eden v Pončenju.

Leseni most. Odbor za gradnjo mostu v Šmarjeti je že razpadočji most za silo zopet popravil. Nabavili so nove trame, katere so privili kar povrh starih, že starihnelih. Popravili so tudi ograjo, ter nekaj starih mostnic zamenjali z novimi. Želeli bi, da bi most toliko popravili, da bi bil sposoben tudi za prevoz.

ZIMSKE OBLEKE

raglane, suknje, trenchcoate in usnjate suknjiče kupite najceneje pri

Konfeksijski industriji

JOSIP IVANČIČ, LJUBLJANA, Dunajska cesta 7

Pozor! Pozor!

Nagrade v vrednosti po 50000 dinarjev prinese

RADION
nagradna naloga
onim, ki
bodo rešili
nalogo

Pojdite takoj k svojemu
trgovcu, da Vam da karto
za sodelovanje pri nagrad-
ni nalogi in točne pogoje!

Sport in država

(Ob kongresu sportnih zvez v Zagrebu.)

Pametno gospodarstvo zahteva tako: gradimo stadione in plavalnice, gojimo zdrav sport in čez desetletja, ko bo vsak državljan gojil telesne vaje, ne bodo bolnišnice prenapolnjene. Zdrav rod bo rasel na sportnih igriščih — tak, ki bo delazmožen, ki bo imel dejavnosti in veselja kakor pri igrarh in tekmah, tako tudi v izvrševanju stanovskih dolžnosti. Naravnost presenetljive so nemške statistike, ki kažejo, kako se je ljudsko zdravje dvignilo v okrajih, kjer je postal sport popularen. In prav tako presenetljive so žrtve raznih držav, ki jih dajejo za sport. Milijonske podpore se delijo, grade se stadioni, v Berlinu, v Rimu in v Moskvi že najdete visoke sportne šole — prav po vzorih starih grških gimnazij.

Državniki so spoznali ogromen pomen sportne vzgoje za ljudstvo. Človek se zaveda odgovornosti za svoje zdravje in za svojo delazmožnost pred Bogom in pred družbo. So pa tudi taki, ki se tega ne zavedajo in zato je treba zakonov, tudi zakonitega pritiska. Treba je zakonov, ki bodo poskrbeli za telesno vzgojo mladine, zakonov, s katerimi bodo občine primorane graditi igrišča. Pametno gospodarstvo zahteva tako, kakaj bolje je skrbeti, da se narod okrepi, da se bolezni čim bolj prepreči, kakor pa dopustiti, da rasa propada, da se bolnišnice polnijo.

Stari Grki so to vedeli, zato so si ustvarili zakone, ki so prisilili mladino, da je dolga leta hodila v šole, kjer je bila poglavitna stvar telesna vzgoja. Platon, ki ga toliko cenimo, je postavil zahtevo po dnevni telovadbi ur. On je tudi zahteval, da mora imeti vsaka šola telovadnico in igrišče na prostem.

Vse to, kar se danes godi, ni torej nič novega. Razumljivo je, da se Nemci borijo za dnevno telovadno uro v šolah, da imajo Avstrijci pet tedenskih telovadnih ur, da je pri Madžarjih sport do 21. leta obvezen, da na grških univerzah ni pripuščeno p izpitom, kdor ne dokaže, da je posejal sportne vaje. Nemci so hoteli izpeljati tudi zakon o gradnji sportnih igrišč. Vsaka občina bi morala postaviti toliko uporabnih sportnih naprav, da bi prišli na vsakega prebivalca vsaj 3 kv. m. Tako bi morala n. pr. ljubljanska občina skrbeti, da je v mestu skupno 8 × 70.000, to je 210.000 kv. m sportnih naprav ali ca. 21 nogometnih prostorov. Dasi še ni v Nemčiji tozadevnega zakonitega pritiska, vendar so že mnoga mesta svojo dolžnost izpopolnila, mnoga so storiła celo več. V Brandenburgju n. pr. pride na osebo 5.59 kv. m, v Bremenu 4.52, v Rostocku 4.58. Te številke so dokaz, da zahtevani minimum ni prevelik.

Kdor je zasledoval sportne dogodke v Franciji, Italiji, v Nemčiji in v drugih državah, je povsod zasledil nove impulse od strani države. Nemčija ima sijajno organiziran državni odbor za telesne vaje, Francija je dobila svojega državnega tajnika za sport (pravijo mu minister za sport), v Italiji pa ima sportno propagandno dolžnost generalni tajnik fašistske stranke. Tudi naši sosede se hočejo uveljaviti. Albanija n. pr. ima italijanske organizatorje za sport. In če pridete na berlinsko visoko šolo za telesne vaje, tedaj najdete tam državne štipendiste iz Bolgarske, Turčije in Albanije, ki bodo pozneje organizatorji sporta v svojih domovinah.

Spričo vsega tega razmaha je pozdraviti misel koncentracije jugoslov. sportnih sil. Ne zato, da ne bomo zaostrjali za sosedi, temveč, ker so pri nas iste potrebe. Tudi mi rabimo več sporta v ljudskih, srednjih in visokih šolah, tudi mi rabimo visoko šolo za telesne vaje, zakon za telesno vzgojo. O vsem tem je razpravljalo

I. kongres jugoslov. sportnih zvez,

ki se je vršil te dni v Zagrebu.

Kongresu so se udeležile vse sportne zveze, ki so včlanjene v centralni zvezi sportnih zvez.

Navzoči so bili tudi odlični zastopniki: visokega pokrovitelja sporta Nj. Vel. kralja je zastopal general A. Stojšić, ministra vojske in mornarice je zastopal general D. Belimarković, ministra za narodno zdravje in socialno politiko dr. B. Altman, ministra trgovine in industrije načelnik g. Hut. Navzoč je bil tudi ban dr. J. Šilović, mestni župan dr. S. Srkulj, dalje zastopnik jugoslov. olimpijskega odbora dr. F. Bučar, zastopniki Sokola kraljevine Jugoslavije, zagrebškega higienskega zavoda, zdravniške organizacije in zveze telovadnih učiteljev.

Kongres je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. dr. S. Hadži, ki je v izčrpnem govoru orisal važnost koncentracije sportnih sil v eno samo zvezo sportnih zvez. Za njim je pozdravil kongres g. ban dr. Šilović in v imenu mesta Zagreba župan dr. Srkulj. Oba govornika sta pokazala veliko umevanje za idejo sporta in sta bila burno pozdravljena.

Podana so bila razna poročila, iz katerih posnemamo, da je do danes včlanjenih v jugoslov. zvezi sportnih zvez 11 sportnih zvez, ki štejejo 17.093 tekmovalcev in 67.850 članov.

Posumne komisije so proučile svoja vprašanja in so na kongresu podale kratke izjave.

Resolucija o zakonu za telesno vzgojo govori o potrebi tega zakona in daje migljaje, kako naj bi država podpirala sportni pokret potom šol, potom gradnje sportnih prostorov, s skrbstvom za dobro izsolane sportne učitelje, z oproščanjem taks pri sportnih prireditvah, z denarnimi podporami itd.

Na kongresu je bil izvoljen nov upravni odbor zveze sportnih zvez, kateremu načeljuje dr. S. Hadži.

Iiskreno želimo, da bi mogel novi odbor s pomočjo vlade pripravljati boljšo pot jugoslov. sportnemu gibanju. **Telesna vzgoja naj postane tudi pri nas — poleg verske in narodne — sestavni del državljanske vzgoje!**

SK Grafika poziva člane s muške sekcije na sestanek, ki se vrši v petek dne 24. t. m. v društvenih prostorih ob 19. uri. Radi važnosti sestanka udeležba za vsakega člana obvezna. — Ob 18 seja UO, katere se naj sigurno udeležijo načelnik smuške sekcije. — Odbor.

Mariborska zimskosportna zveza. V soboto dne 25. t. m. ob 15 se vrše v igralni sobi hotela Orel v Mariboru sodniški izpiti za vse prijavljene kandidate. — V soboto ob 21 se vrši v Mariboru, v lojski sobi hotela Orel — I. občni zbor »Mariborske zimskosportne zveze«. Pokaže naj sad in plod enoletnega dela za razvoj in napredek zimskega sporta v okolišu naše podzveze. A istočasno naj podaja smernice za bodoče delovanje. Pozivamo vse člane, da pošljejo svoje delegate na ta prvi občni zbor, a med ostalim članstvom pa naj agitirajo, da se tudi to udeležijo tega občnega zbora ter uživi v delo podzveze. — Tajnik MZSP.

Nogomet v tujini

Ogrski prvenstveni boj je letos izredno hud. V vodstvu so vedno kakie spremembe. Po zadnji prvenstveni nedelji nam nudi tabela sledečo sliko: 1. Hungaria (9 točk); 2. Ujpest (9 točk); 3. III. okraj (7 točk); 4. in 5. Ferencváros, Sabaria (po 6 točk); 6. in 7. Bastya, Booskay (po 5 točk); 8. Vasas (4 točke); 9. Nemzeti (3 točke); 10. in 12. Kispest, Pecs-Baranya in Ofuer (po 2 točki).

Pridobivajte novih naročnikov!

Islandska žena

»Možje morajo delati, in žene morajo delati in jokati na Islandiji. Ta vtis dobi človek, če obišče to deželo. Povprečno utone letno 60 mož pri ribolovu na visokem morju, strašen tribut za tako majhen narod, ki šteje samo 115.000 duš. Posledica tega je, da je razmerje žen do mož 1051 : 1000. Otok je skoro tako velik kakor Anglija, vendar pa je samo petina dežele pripravljena za prebivanje ljudi.

Med 42 člani islandskega parlamenta je samo ena žena. V »industriji« je zaposlenih okrog 900 žen in te imajo lastna strokovna društva, ki jih vodijo žene same. Glavno opravilo žen je čiščenje rib, katere nalove njihovi

Na Islandiji ni premoga, poslužujejo se pa vode vročih vrelcev. V hiše so napeljavane cevi, po katerih se pretaka vroča voda, ki ogreva stanovanja. Zanimivo je, kako ženske kuhajo jajca. Zaprti posodo, v kateri so jajca, vtaknejo v vročo mlako, čije voda ima 97 stopinj vročine. Testo dajo v pločevinasto posodo, jo zapro in zakopljejo v vroč pesek blizu vrelca. V približno dvajsetih urah je kruh pečen.

Islandija je dežela velikih rek, polnih lososov in postrvi, s snegom kritih gora in vulkanskih žrel. Ker nimajo kamna, ki bi bil pripraven za zidavo hiš, ampak samo kamenje, ki je zelo lahko in luknjičasto, kakor žlindra iz plavža, grade hiše iz malte in lesa, videti pa je še veliko hiš iz prsti, posebno v notranjosti dežele.

Dobro oblečena islandska žena nosi na glavi majhno črno čepico, od katere visi dolg čop. Lase majo spletene v dve kiti, ki sta skriti pod čepico. Pod ovratnikom bele odprte bluze nosijo velik svilen šal, ki je spredaj lepo zavezan. Z zlatom in srebrom okrašeni baržnasti oplečnik drži skupaj pod svilenim šalom močna verižica. Lep svilen predpasnik, španski šal in redek pajčolan zadostujejo, da postane iz islandske žene prava evropska dama. Oplečnik je pogosto zelo dragocen. Če so okraski in verižica iz zlata, stane okrog 200 funtov šterlingov (okrog 55.000 Din) in ga hranijo kot dragoceno dedščino.

Profesor Marcuse †

Te dni je umrl v Berlinu znani astronom profesor Adolf Marcuse v starosti 70 let. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica njegovih znanstvenih tovarišev, ki so z njim izgubili vnetega součelnika.

Profesor Marcuse se bavil posebno s problemi astrofizike. Poleg mnogih znanstvenih razprav je izdal tudi več poljudnih knjig o astronomiji. Kot mlad asistent se je profesor Marcuse udeležil takozvane Venus-ekspedicije v Severni Ameriki. Ta ekspedicija je imela nalogo, opazovati profil Venere na solnčni obli in ga tudi izračunati. Dalj časa je bil profesor Marcuse tudi v znanem ruskem observatoriju v Pulkovu, kjer se je zlasti bavil s fizikalno kakovostjo planetov. Pozneje je izdal razne razprave o obliki in velikosti zemeljske oble. Številne njegove razprave so precej pripomogle k razrešitvi mnogih zapletenih vprašanj astronomije.

Voditelj kmetske stranke na Finskem, Kosola, je pozval vse strankine pristaje na pohod na Helsingfors. Finska vlada namerava izdati proti Kosolu zaporno povelje, če se ne bo sam prostovoljno javil na policiji.

možje ob arktičnih obrežjih tja gori do Nove Fundlandije, Labradorja in Grenlandije. Delo se vrši v presledkih, kakršen je letni čas. Pomladi ali jeseni na Islandiji ni, tam imajo samo zelo kratko poletje in zelo dolgo zimo. Je pa dežela polnočnega solca tekem dveh mesecev na leto.

Težko je življenje v tej deželi za moža, ženo in živino. Samo v Reykjaviku, glavnem mestu, je življenje v primeri s podobnim mestom 26.000 prebivalcev na Angleškem še precej ugodno. Tam ni nobenih velikih razlik: ni zelo bogatih in tudi ne zelo revnih ljudi. Islandija nima nobene armade, nobenega brodomstva, in samo 30 policistov. Nima železnice, nobenih gozdov, zelo malo cvetlic, nobenega žita, nobenega sadja.

Francoski predsednik Doumergue v Maroku. Predsednika francoske republike so glavarji maročanskih rodov slovesno sprejeli v pristaniškem mestu Rabatu. Predsednika vidimo na sliki v sredi v fraku.

Prezvest pes

Neki romunski blagajnik je pri trdki, kjer je bil nameščen, poveril 150.000 lejev in jo popihal brez sledu. Njegov zvesti pes Bobo je tulil noč in dan za svojim gospodarjem. To je zvito izkoristila policija, da bi našla pobeglega blagajnika. Res je pes sledil svojega gospodarja toliko časa, da ga je naposled našel v nekem hotelu v Jassyju. Tam je sedel njegov gospodar v jedilnici in se ravno mastil z obilno večerjo. Svidenje gospodarja in psa je bilo prisrčno, toda zelo kratko, zakaj za petami zvestega psa je bila policija, ki ju je hitro ločila. Gospodar je v zaporu, kjer premišljuje o preveliki zvestobi svojega psa, tega pa namerava policija vzgojiti za policijskega psa.

Ustreljeni pisatelj

V listu »La Russie opprimée«, ki ga izdaja v Parizu Aleksander Kerenski in Vladimir Senzinov, se nahaja sledeče zanimivo poročilo:

V Moskvi igrajo sedaj dva gledališka komada, in sicer »Inženjer Bjelajev« in »Klub častitih mož«. Sovjetska gledališka kritika se zelo pohvalno izraža o teh dveh komadih, češ, da krepko udarjata po malomeščanskem mišljenju in po birokraciji. Poleg tega tudi, da je delo naperjeno proti sabotaži. »Pravda« piše: »Zastor pade, občinstvo ploska in čujejo se klici: Pesnik, pesnik!, toda ta se ne pokaže, ker ga ni pri predstavi«.

V resnici pisatelja ni bilo pri krstni predstavi njegovih del, le da boljševiški list ni še dostavil, da pisatelja sploh ni več na svetu, torej je že umrl. Kajti pet dni pred krstno predstavo njegovih del so ga v neki kleti GPU ustrelili skupno s še 47 drugimi osebami, ki so bile obtožene sabotaže. Pisatelj teh dveh komadov je Rubinstein in je bil uradnik pri državni ribiški organizaciji.

Analfabetizem na svetu

Vsako leto izda »Bureau of Education« poročilo o nepismenosti. V zadnjih 50 letih se je v Združenih državah Sev. Amerike zmanjšala nepismenost za 14 odstotkov. Leta 1870 je bilo še 20 odstotkov ljudi nepismenih, leta 1920 pa samo še 6 odstotkov. V nekaterih manjših evropskih državah, ki so bile dolgo nezavisne, ni skoro nobenega analfabeta, na primer v Danski, Švedski in Norveški.

Pri treh velikih narodih, Kitajcih, Rusih in Turkih, ki imajo skupno nad 500 milijonov prebivalcev, so vlade nedavno uvedle brezplačen pouk. Kitajski pokret gre za tem, da

izgine klasični kitajski jezik in da se uvede »Pej-hua« kot književni jezik. Če se bo sedaj 300 milijonov Kitajcev naučilo čitati, se bo nepismenost na vsem svetu zmanjšala za tretjino. Na Japonskem hodi v šolo sedaj 99 odstotkov otrok, dočim jih je hodilo v pričetku tega stoletja le 31 odstotkov.

Na Filipinih in v Porto Ricu je bilo pred letom 1900 ljudi, ki so znali brati in pisati, silno malo. Leta 1900 pa je Unija to zadevo vzela energično v roke in kmalu znižala nepismenost na 30 odstotkov.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 23. oktobra. 12.15 Plošče (uvertura, ruska glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 17.30 Otroška ura, radio tetka. 18.00 Kuharjev šramel kvartet. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 19.30 Dr. Jože Bohinec: Geografija domače zemlje. 20.00 Pero Horn: Vzgoja otrok. 20.30 Koncert radio kvarteta (gg. Jeraj, Bravničar, Feršnik in Eržen; vmes igra g. Stanko na harmoniko. 22.00 Casovna napoved in poročila. 22.15 G. Stanko igra na harmoniko.

Petek, 24. oktobra:

12.15 Plošče (opera »Sevski brivci«; slovenska glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Cas, plošče, borza. 18.00 Radio orkester, flavta solo. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinska ura, gdč. Cilka Krekova. 20.00 Drago Ulaga: Gimnastika. 20.30 II. sonatni večer (prof. Jeraj, violina, dr. Svava, klavir). 21.30 Plošče. 22.00 Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 24. oktobra:

Belgrad: 17.05 Narodna na harmoniko. 17.30 Tamburaški vartet. 20.00 Narodne. 20.30 Koncert komorne glasbe (Mozart, Beethoven). 21.30 »Dva svežnja ključev«, komedija. 22.45 Večerni koncert Radio-kvarteta. Budapest: 16.00 Odkritje spomenika sv. Emmeriku. 17.00 Koncert opernega orkestra. 21.00 Koncert ciganskega orkestra. Milan: 12.15 glasba. 20.40 Simfonični koncert. Praga: 21.30 Ljudska glasba. 22.20 Moderna glasba. Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. 16.45 Mladinska ura. 17.30 Večerni koncert. 20.00 Večerna glasba. 20.50 Ludwig Thoma in njegova dela. Rim: 13.30 Radio-kvintet. 17.00 Orkestralni koncert. 20.35 Prenos opere. Berlin: 17.35 Koncert zabavne glasbe. 21.10 Koncert (Rich. Wagner). Katowice: 12.10 Plošče. 16.10 Mladinska ura. 17.45 Ljudski koncert. 20.15 Simfonični koncert. Toulouse: 17.00 Jazz-orkester. 18.30 Plesna glasba. 18.55 Simfonični koncert. 20.00 Argentinski orkester. 21.00 Koncerti. Mor. Ostrava: 11.00 Plošče. 13.30 Prenos iz Prage. 18.00 Koralni koncert (plošče). 21.00 Koncert. 22.20 Moderna glasba. Leipzig: 12.00 Plošče. 16.30 Koncert. 19.30 Plesna glasba. 21.30 Moderna glasba, nato zabavni koncert.

Vergilova proslava italijanske vlade na Kapitolu v Rimu. Proslave se je udeležil tudi kralj Viktor Emanuel (X) in diplomatski zbor.

Moč treh

roman iz leta 1955.

Med tem ko se je novi gost priklonil, je Sir Arthur komaj slišno nadaljeval, obrnjen proti lordu Maitlandu: »... Moj stari prijatelj... Morda lahko pomaga rešiti nevarnost.«

Teh malo besed je bilo dovolj, da so zagotovile Amerikancu sprejem, ki je bil za spoznanje pristranejši kakor običajna angleška gostoljubnost.

Dr. Glosin je predvsem posvetil svojo pozornost gospodarici jahte. V njeno začudenje je napeljal prav kmalu pogovor na take kraje in osebe, ki jih je bila spoznala kot pevka; pri tem pa ni omenil njenega prejšnjega poklica niti z besedo.

Lady Diano je razgovor privlačil in jo vendar v notranjosti zopet odbijal. Čutila je pri vsakem stavku skrivnostno dvomnje in se vendar ni mogla otrestiti vpliva tega gosta. Notranji glas jo je svaril, naj ne pusti moža preblizu, in po neki neodoljivi sili je izustila istočasno prijazno povabilo v Maitland Castle. Vabilo, ki ga je nujno podpiral lord Maitland. Bilo mu je na tem, da ohrani zveze s tem vplivnim Amerikancem.

Dr. Glosin se je zahvalil za vabilo. Sprejel ga je s pridržkom. Prej ima še opraviti v Londonu. Potem bo rad prišel v Maitland Castle. Voja in vojna nevarnost... zasmejal se je nad tem. Ameriško ljudstvo ne misli na to, da bi začelo vojno z britskimi so-rojaki. Časopisno pričkanje se ne pomeni vojne.

Lord Maitland se je naravnost lotil zadeve. Ugrabitev zrakoplova je baje povzročila razburjenje ame-

riškega tiska. Ameriški listi menda trdijo, da so ga odpeljali Angleži. Ali je dogodek pojasnjen.

Dr. Glosin je postal redkobeseden. Ugrabitev zrakoplova še ni docela pojasnjena. Nekatera opazovanja pa kažejo na neko sled. Tu vpricho toliko gostov ni maral več povedati. Toda lord Maitland je razumel, da mu ima Amerikanec med štirimi očmi marsikaj povedati, stvari, ki zahtevajo vsekakor največjo molčečnost.

Zunaj so se nadaljevale tekme. Vmesna predstava jadnikov je bila končana. Grof Robarts je na svojo žalost ugotovil nje konec, ne da bi bil mogel staviti. Mrtvo se je raztezala Solentska ravnina. Z urami v roki so čakali sodniki. In tedaj... V vrtincu je planilo liki riba iz vode, v hipu, ko je pomolilo iz vode, dvakrat močno zanihalo in zletelo kvišku. Prvi potapljač je došel na cilj. V zmislu tekmovalnih pogojev se je povzpela v višino dva tisoč metrov, se spustil potem plavaje navzdol in obstal mirno na vodi. Ko je še padal, se je dvignilo že drugo letalo iz vode v višave. V kratkih presledkih so sledili ostali tekmovalci. Naprave so prav malo zaostajale druga za drugo. Odločilne so bile sekunde, da je ena ladja iskala dlje kot druga čolnici na dnu.

Vsako izmed gledalcev tu na jahti je razumel, da ima Anglija v teh potapljačih novo, učinkovito orožje. Te naprave morejo v isti meri napadati podmornice in letala. Po svoji volji si lahko izbirajo kraj boja nad vodo ali pod njo.

Lord Maitland je stal z dr. Glosinom pri oknu. »Izvrstna iznajdba! Mislim, da boste imeli kaj poročati svojemu predsedniku.«

Dr. Glosin se je vljudno nasmehnil. Načrti potapljačev so bili že zdavnaj v Washingtonu.

»Nekaj drugega nas sedaj bolj skrbi.«

Lord Maitland ga je vprašujoče pogledal.

»Dragi lord, ste kdaj že slišali kaj o telenergetični koncentraciji?«

Lord Maitland se je ozrl tako prirodno osuplo, da je dr. Glosin uvidel, da lord res ne ve ničesar o tem. Če pa četrti lord britske admiralitete ničesar ne ve o tej stvari, potem je malone sigurno, da tega ne poznata tudi admiraliteta in angleška vlada ne. To se pa mora nedvomno ugotoviti, preden udari Cir Stonard. Zato je bil dr. Glosin tu v Angliji in zategadelj je spravljal Cir Stonard že potegnjeni meč nazaj v nožnico.

Ako pozna Anglija skrivnost Gerharda Bursfelda, potem Amerika ne sme napasti. V nasprotnem slučaju pa lahko udari in ima veliko izgleda na uspeh.

Tekme so se bližale svojem koncu. V tekmi za višinski polet si je pridobilo prvo nagrado vozilo, ki se je s pomočjo plinov, pridobljenih potom delovanja raket, dvignilo v višino 100 kilometrov. Toda tekmovalci za hitrostno nagrado so ostali daleč za ameriškansko vrsto R.F.C.

Potem je bilo tekmovalje pri kraju. Medtem ko so hitele ljudske množice v čolnih in po železnikah proti mestom, so se dvignile jahte v zrak. Indijski radža je plul naravnost proti himalajskemu gorovju. Jahta lorda Maitlanda je letela v Maitland Castle. Dr. Glosin se je vozil v vtu Sira Vernona v London.

Prst je padala na krsto, v kateri so počivali zemski ostanki Gladly Hartejeve. Njeno življenje je narahlo ugasnilo, kakor plamen v svetilki, ki ji zmanjka olja. Že mesece so pričakovali konca. Morda so ga pospešila vznemirjanja, ki jih je prinesla Silvestrova usoda v tiho hišo na Johnson Streetu.

Ljudska knjižnica in založništvo Jugoslavije v Ljubljani 20. evresek: Savinšek, 28 Din. 30. evresek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din. 31. evresek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 28 Din. 32. evresek: Reimich, ZAGORSKI ZVOZNOVI, 28 Din. 33. evresek: Bridges, NA POMOC, 30 Din. 34. evresek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din. 35. evresek: 40 Din.

Stavbna delavnost v Ljubljani

Letos za 68 milijonov novih stavb, lani samo za 45 milijonov

Letos opazujemo, da je stavbna delavnost v Ljubljani znatno več kakor lani. Gradilo se je in gradi znatno več kakor lani.

Predvsem moramo ugotoviti, da se je letos začelo graditi več novih velikih stavb. Tako omenjamo, da se je letos začelo z gradnjo 8 novih stavb, katerih stavbeni stroški so proračunani nad 1 mil. Din. Leta 1928 je bilo izdanih stavbnih dovoljenj le za 5 večjih zgradb, katerih stroški za zgradbo so proračunani nad 1 mil. Skupno je proračunski vsota za nove velike stavbe narasla od 10.1 mil. Din v l. 1929 na 22.25 mil. Din v letu 1930. Največja stavba je bila Trgovski dom (ca. 2.5 mil. Din), nadalje mestne stavbe ob Vodovodni cesti (ca. 3 mil. Din). Letos pa gradi Pokojniški zavod (ca. 3 mil. Din), ga. Kambičeva (5 mil.), zavarovalnica Dunav (ca. 3 mil.). Hranilni in posojilni konzorcij (1.85 mil.) in Grafični dom (2.3 mil. Din).

Pa tudi manjših hiš se letos gradi več, kajti statistika kaže, da je bilo letos izdanih stavbnih dovoljenj za gradnjo v proračunani vrednosti 45.3 mil. (brez velikih, milijonskih stavb), v l. 1929 pa samo za 35.35 mil. Din.

Skupno je znašala proračunana vrednost novih stavb v l. 1930 67.568.000 Din, leta 1929 pa le

45.408.000 Din. Iz teh števil je razviden velik napredek stavbne delavnosti. Uspehi gradbene delavnosti so vidni tudi v povečanju napovedane kosmate hišne najemščine, ki služi za podlago zgradbarini. Narasla je od 49.5 mil. Din v l. 1929 na 58 mil. Din v l. 1930. Večja razmaha stavbne delavnosti je še pričakovati zlasti v krajih, kjer bo šla nova cestna železnica.

Stavbna delavnost drugod

V »Novosti« z dne 20. sept. so navedeni tile podatki za 1930 (po vrednosti novih stavb): Zagreb 148 mil. Din (1929 pa celih 186.5 mil. Din), Beograd 140 mil. (1929 435 mil.), Ljubljana 35 mil. (netočno! gl. naše številke), Split 80 mil., Sušak 13 mil., Zemun 20 mil., Osijek 5 mil., in Sarajevo 44.5 mil. (1929 22 mil. Din). Po teh podatkih bi bila Ljubljana na 5. mestu, kar pa gotovo ni točno, saj so naše številke znatno večje. Razumljivo je tedaj, da teh števil ne smemo razen za Zagreb in Beograd, imeti za točne.

Istočasno navajajo »Novosti« cene stavbnega materiala, iz katerih izhaja, da so najbolj ugodne cene v Zagrebu, nadalje v Ljubljani, v Beogradu, Sarajevu; visoke pa so cene na Sušaku (najvišje), nadalje v Osijeku, Somboru in Splitu.

Naše zadružništvo

Iz poslovnega poročila Glavne zadružne zveze v naši državi za 1929 posnemamo, da je imela osrednja zveza 21 včlanjenih zvez (leta 1928 samo 17).

Iz statističnih pregledov je nadalje razvidno, da je bilo na koncu l. 1929, v naši državi 31 revizijskih zvez (brez glavne zveze in gl. zadruge za kmet. kredit), ki so imele 6327 članic-zadruge. Te zadruge se razdelje sledeče: kreditne 3.974 (Dravska ban. 475, od tega Zadružna zveza v Ljubljani 317), nabavne, prodajne konzumne zadruge 1107 (Dr. ban. 98, Z. 63), strojne 32 (Dr. ban. 27, Z. 26), mlečarske in sirske 122 (Dr. ban. 63, Z. 37), živinorejske in pašniške zadruge 78 (Dr. ban. 58, Z. 9), vinarne in kletarske 48 (Dr. ban. 12, Z. 9), ribarske 38 (Dalmacija), oljarske 16 (Dalmacija), obrtne in prod. 102 (Dr. ban. 44, Z. 24), elektrarne 58 (Dr. ban. 57, Z. 22), stavbne 76 (Dr. ban. 58, Z. 24), zdravstvene 47 (—), agrarne zajednice 480, razne 116 (Dr. ban. 54, Z. 20), skupno 6.294 zadruge (Dr. ban. 970, Z. 567).

Bilancična vsota 31 zvez (vštevši gl. zadružno zvezo in Osr. zvezo za kmet. kredit) je dosegla 1.529.2 mil. Din, od česar odpade na slov. zadruge 225 mil. Din. Največjo bilancično vsoto ima Zadružna zveza 184.2 mil. Din, nadalje, Zveza nabavl. zadruge drž. uslužbencev 128.6 in Gl. zveza srbskih kmet. zadruge 121. mil. Din. Toda vpoštevati je, da bilansirajo vse izven slovenske zveze še kavcije in garancije, kar pa ne spada v bilanco (torej odpade 575 mil. in znaša čista bilancična vsota samo 654.2 mil. Din). Za presojo moči posameznih zvez pa je gledati na lastna sredstva, ki znašajo pri vseh zvezah 112.1 mil., vloge 297 mil. (Z. Z. 180 mil.), menične obveznosti in reeskont 29.1 mil., ter upniki 298.5 mil. Din.

* Glav. zadruge za kmetijski kredit ima včlanjenih 6 obl. zadruge: Belgrad, Čuprija, Zagreb, Skoplje, Sarajevo in Split.

Obrtna banka

Iz poročila gl. ravn. banke Milana Dragiča je razvidno, da je imela banka 30. sept. 1930 17.7 mil. razpoložljivih sredstev (1929 18.86 mil. Din). Kreditov je bilo v prvih 9 mes. 1930 odobrenih 71.7 mil. Din (1929 49.9 mil. Din). Ves plasman banke je znašal 30. sept. 104.4 mil. (lani 31. dec. 86.7), od tega v gl. centrali 83.8 mil. Zadruge so imele: v tek. računu 16.8 mil., v reeskontu 6.2 mil., skupaj 22 odstotkov vsega plasmana. Vloge so narasle pri centrali na 25.95, pri gl. podružnici 6.4, skupaj od 27.66 na 32.4 mil. Din.

Kar se tiče glavnice, so delničarji vplačali več kakor je znašal njih delež, pač pa je v zaostanku država. Glavnice je vplačala država 19 mil., delničarji pa 41.15 mil., razmerje med državo in zasebnimi delničarji je 31.6% proti 69.4%, po zakonu pa bi moralo biti razmerje 40 : 60.

Bruto dobiček za prvih 9 mes. je dosegel svoto 4.7 mil. Din (lani v istem času samo 3.5 mil.). Za 1930 bo znašala dividenda 14 Din na delnico nekaj več kot 8% na vplačano glavnico v primeri s 7% za 1929.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani se je s svojim tajništvom preselilo iz dose-danjih prostorov v Dalmatinovi ulici št. 7 v nove prostore v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica št. 27.

Borza

Dne 22. oktobra 1930.

DENAR

V oanašnjem deviznem prometu so tečaji izkazovali nazadujočo tendenco. Zaključki so bili samo v devizah Curih in Praga, kateri je dala Narodna banka, v devizi Trst pa je bilo zaključeno privlačno blago.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2272.50 bl., Berlin 1345.50 bl., Bruselj 787.40 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.60 bl., London 274.32 blago, New York 56.33 bl., Pariz 221.50 bl., Praga 167.06—167.86 (167.46), Trst 294.80—296.30, (295.30). 167.06—167.86 (167.46), Trst 294.80—296.30, (295.30). Zagreb. Amsterdam 2270.50—2276.50, Berlin 1344—1347, Bruselj 787.40 bl., Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.1—798.1, London 273.92—274.72, New York 56.23—56.43, Pariz 220.59—222.59, Praga 167.06—167.86, Trst 294.42—296.42. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 5.3 mil. Din.

Belgrad. Berlin 1344—1347, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 795.10—798.10, London 273.92—274.22, New York 56.23—56.43, Pariz 220.59—222.59, Praga 167.06—167.86, Trst 294.42—296.42. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 5.3 mil. Din.

Ateno 6.675, Bukarešt 3.06125, Carigrad 2.44, Dunaj 71.85, London 25.03, Madrid 15.2725, Sofija 8.73, 314.975, Pariz 20.215, Praga 15.2725, Sofija 8.73, Trst 26.965, Varšava 57.70, Kopenhagen 137.80, Stockholm 138.90, Oslo 137.80, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTI PAPIRJI

Tendence za državne papirje je bila danes nekoliko slabejša in je vojna škoda znatno popu-

stila, manjše je bilo nazadovanje pri dolarških papirjih. Tudi begliške obveznice so bile zaključene po nižjih tečajih kakor včeraj. Bančni papirji beležijo znaten promet v delnicah Jugoban-ke, ki je bila zaključena po 77.50, 78 in 78.50. Nadalje je bila zaključena tudi Prastediona in Poljo-banka. Industrijski papirji beležijo znaten promet v delnicah Drave, ki se je uvrstila na 235, kasneje pa popustila na 230. Zaključena je bila osje-ška Sečerača po čvrstejšem tečaju v primeri z včeraj. Trboveljska se je ponovno uvrstila na 975. Tudi Dubrovačka plovidba je nadalje čvrsta in je bila zaključena po 402.50 in 405.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93 bl., 7% Bler. pos. 84 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kred. 122 d., Prastediona 925 den., Kred. zavod 170—180, Vev-če 124 den., Stavbna 40 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% invest. pos. 88.25 bl., agrari 52.54, vojna škoda 430—431.50, kasa 431.50 bl., 12. 430—432, srečke Rdeč. križa 52 bl., 8% Bler. pos. 91.75—92.25 (92.25), 7% Bler. pos. 82.75—83.75, 7% pos. Drž. hip. banke 81—82, 6% begl. obv. 72—72.50 (71.50). Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 96 den., Poljo 56—56.50 (56), Kreditna 97 den., Union 192—195, Jugo 78—79 (77.50, 78.50, 78, 77.50), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 den., Narodna 8000—8100, Prastediona 924—926 (924), Etno 185 den., Srbska 188—189, Zemaljska 129—131. Industrijske delnice: Nar. sum. 25—35, Guttmann 125—130, Slaveksa 57—60, Slavonija 200 d., Našice 1100 den., Danica 100 den., Pivara Sar. 185—200, Drava 230—236 (235, 230, 232), Seče-rana Osijek 298—300 (300), Nar. ml. 200 den., Osi-ljev. 190 den., Brod. vag. 80 den., Union 120—140, Vevče 124 den., Isis 40—46, Ragusea 403—407 (402.50, 405), Oceanija 200 den., Jad. plov. 560 den., Trboveljska 870—875 (875, 874, 875).

Belgrad. Narodna banka 8000, 7% inv. pos. 87.50 (80), agrari 55, vojna škoda 450—451.50 (880 kom.), 12. 455.50—457.50 (7400 kom.), Tob. srečke 28, 8% Bler. pos. 97, 7% Bler. pos. 86—87.50 (5000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 81.50—82.50, 6% begl. obv. 73.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 88.60, Wiener Bankverein 17.45, Creditanstalt 47.20, Escompteg. 59, Aussiger Chemische 161, Mundus 149, Alpine 20.25, Trboveljska 44.75, Leykam 9.92, Rima Mu-rany 78.10.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 82—83, New York: 8% Bler. pos. 90.50—92, 7% Bler. pos. 81.50—83, 7% pos. Drž. hip. banke 79.25—81.

Žitni trg

Danes javlja Budimpešta čvrstejšo tendenco, vendar pogled na tečajnico kaže, da je bil promet prav majhen. Pri nas je položaj ostal popolnoma neizpremenjen, ravnotaka tudi cene.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Zaključeno je bil 1 vagon koruze. Tendence nestalna.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Promet majhen. Pšenica okt. 15—15.01, zaklj. 15—15.01, marec 16.10, zaklj. 16.10—16.11, maj 16.40—16.41, zaklj. 16.40—16.41, rž marec 9.45, zaklj. 9.45—9.46, ko-ruza maj 12.38—12.40, zaklj. 12.31—12.38, tranzit maj 10.90—10.40.

Les

Povpraševanje je za smrekove deske 4 m, 12—48 mm, za buk. pragove 2.20, 2.60 m, 27. 28, 29 cm, 16, 17, 18 cm, za buk. hlode 2.20—4.40 m, 50% l., za hrast. remeljne 50×50 mm, 0.43 mm, 80×80, za hrast. hlode 2.30 m prem. na sredi 19—31 cm, 1 vag. hrast. plohov za sode od 40 mm dalje, za 300 m³ buk. parj. neobr. plohov, od 50 mm dalje, 2—4 m, od 26 cm dalje, za 300 m³ buk. nar. plohov, 20, 38, 60, 70, 80, 100, 120, 150 m od 2 m dalje, od 18, od 26.27 cm dalje, za buk. frize 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60 cm, 5, 6, 7, 8 cm 27 mm.

Hmelj

Nürnberg. 22. okt. aš. Danes je bilo pripelja-nih 100 bal. V prometu jih je bilo 60. Povpraše-vanje je bilo zelo slabo. Plaćalo se je za srednji planinski hmelj 30—35, za hallertauski srednji in prve vrste 67—108, za württemberski 100 mark za stot.

Iz službenih objav

Izpremembe v imeniku Zdravniške zbornice za Dravsko banovino. Dr. Pečnik Karel v Zagrebu in dr. Matković Ivan v Cateških toplicah sta bila črtana iz imenika Zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Likvidacije. Obrtna kreditna zadruga, r. z. z. n. z. v Ljubljani; Zadružna opekarna, r. z. z. o. z. v Ribnici.

Iz društvenega življenja

Klub »Triglava« v Belgradu ima svoj redni letni občni zbor na dan 25. oktobra t. l. ob pol 9 v Lovski sobi hotela Imperial z običajnim dnevnim redom. Vabijo se vsi člani in prijatelji, da se obnega zborja sigurno udeležijo. — Odbor.

Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev je na občnem zboru dne 19. oktobra 1930 izvolilo sledeči odbor: predsednik Koman Boris, podpredsednik Zoričič Aleksander, tajnik Pirnat Janko, blaginjak Oblak Janez, knjižničar Kunstelj Ignacij, čitalničar Oražem Ivan; revizorji: Burja Miha, Mate Franc ter Svoj Slavko. — Vsa zainteresirana društva prosimo, da vamejo to na znanje.

JAKD »Danica« v Zagrebu ima v soboto 25. t. m. ob 20 občni zbor. Odbor poziva vse, posebno nove člane, da se obnega zborja sigurno udeležijo.

Vpogled v finsko umetnost

Zanimanje evropskega izobraženstva za kul-turo Fincev (domorodnemu kmetkemu finskiemu elementu je švedska primes za zmerom neizbrisna) se je začelo širiti, odkar je ta narod dosegel državno samostojnost. Zlasti je zbudila splošno pozornost finska moderna arhitektura, ki je v imenu Eliasa Saarinen postala svetovna. Pa tudi glasbenik Sibellus in Akseli Kiwi, nesrečni in nesmrtni pisatelj finskega rodu, sta danes v svetu zelo ugledna pojavi. — Daleč preko obzorja znanstvenih raziskovalcev sega sloves finskega narodnega epa Kalevala.

Kljub pogostim, v raznih umetnostnih revijah izišlim informativnim člankom o finski upodablja-joči umetnosti, o kateri so poznavalci vsikdar govorili in pisali s posebno spoštljivostjo, evropska javnost vse do zadnjega ni imela nobenega pra-vega pregleda finske likovne umetnosti.

Iej potrebi v najlepšem pomenu pojma za-došča v nemščini izdana knjiga Johanna Ohquist-a: »Neuere bildende Kunst in Finnland. Eine Auswahl Abbildungen in Lichtdruck mit einleitendem Text.« — Helsingfors, Akademische Buchhand-lung, 1930.

Knjiga, ki je natisnjena v Malmöju v veliki osmerki na 194 straneh, vsebuje 46 strani uvoda in v ostalem lepo uspele reprodukcije pot zaglavlj: Slikarstvo, Kiparstvo, Eliel Saarinen (stavbarstvo) ter Nekaj portretov umetnikov.

Predmet knjige je ponazoritev razvoja finske likovne umetnosti v poslednjih petdesetih letih v

besedi in podobi. Dasi je — kakor vse podobne publikacije — tudi Ohquistova knjiga do neke meje propagandna značaja, ji je resnoba, s ka-tero je avtor obdelal stvarno, sposobnost njegova v izražanju ter njegova stvarnost, vplisila neokr-njen pečat strogo informativnega in s širokim ob-zorjem skrbno dograjnega, zato pa svojevrstnega in presenetljivega dela.

Ako primerjamo besedila raznih umetnostnih zgodovinarjev, ki so svojo stvarno pozornost po-svečali temu ali onemu znamenitemu finskiemu umetniku, n. pr. Albertu Edelfeldtu ali Akseliju Gallénu-Kallélu, z Ohquistovimi izjavami v uvodu omenjene knjige, nam postane jasno, da je avtor pisal strogo kritično, z merilom najširšega obzorja, brez vsakega lokalnega patriotizma. A posebna vrednost njegovega dela je v finem tolmačenju notranjih intimnih potez posameznih umetnikov, ki more izvirati le iz najtemeljitejšega poznanja stvarine ne le v strokovnoštem pogledu in v po-drobnej obvladavanju ter poznanju vseh pojav, marveč zlasti v pogledu značilnih zvez posamez-nikov s folklornim elementom in v točni oprede-litvi z ozirom na tuje, zlasti francoske in angleške vplive.

Zabor umetnikov in njih del je tako organi-čen, da ne napravi vtisa na kup znešene šare, marveč nudi vpogled v organski razvoj umetnost-nega sveta, ki ima v sebi samoniklost in vse po-goje za napredek po vzoru velikih evropskih kultur. s. š.

Koncert ge. Novak-Cepičeve

V ponedeljek, 20. t. m. je bil v filharmonič-ni dvorani koncert srednjeposranistke gospe Marije Novak-Cepičeve, ki se nam je prvič kot umetnica predstavila z nizom solospesov s klav-irjem samih jugoslovanskih kompozitorjev: La-jovic, Osterc, Škerjanc, Gotovac, Ružič, Grgo-šević, Konjović, Manojlovič in Milojevič. Poleg tega je gospa Novakova izvajala tudi štiri se-neobjavljene priredbe Vrazovih pesmi v obde-lavi N. Štritofa.

Slovenski program je večinoma zelo znan razen Osterčeve priredbe štajerske »Dere sem jaz mali bica«, ki je dobila humorno obleko v klavirju. Srbska avtorja sta napravila manj vtisa, od Hrvatov je napravil močan efekt Go-tovac (Tuge moje, Sijaj meseca), deloma Konjo-vač, slabše se je s folklornim uvedel Grgošević (Slavensko kolo), Rosenberg-Ružič pa na tem, modernem programu ni bil neobhodno potre-ben, ker je silil iz okvirja. Štritofove priredbe Vrazovih »Priša je cesarski pote, hodi da Anjčikac«, »Pa kaj to more biti« in »Micka bi rada Jurka dobila«, so jako originalno prireje-ne kot prekomponirani solospevi s klavirjem. Melodije je kmetiška, spremljava pa jo tolnači vsebinsko in čustveno, ji tvori harmonsko ozadje in je motivično jako zrelo obravnana ter nam kaže Štritofa tudi kot izredno talentir-anega kompozista. Zakaj tu ni slo za kako enostavno priredbo v smislu harmonizacije, nego za povsem samostojno umetniško tvorbo. Škoda, da nam Štritof doslej še ni ustvaril kaj več, upajmo pa, da se bo še lepo uveljavil tudi kot kompozist. Njegove priredbe bodo, kakor se čuje, kmalu izšle in bodo med najoriginal-nejšimi in med najlepšimi priredbami narod-nih v vsej naši tozadevni literaturi.

Gospa Novak-Cepičeva je imela z obiskom koncerta precej nestrče. Niti obilna reklama ne privlači več našega materialističnega meščan-stva več v hram umetnosti in umetnica je mo-rala odnesti seboj slabe vtiske o interesu za glasbo v Ljubljani. Prazna dvorana je morala nanjo tudi porazno vplivati in nikakor ne ver-janjem, da je to, kar smo od gospe čuli, vse, kar sploh zmore. Žal, najbrže radi tega smo pogrešali neke toplote v njenem petju. Gospa razpolaga z mehkim sopranom srednje in nižje lege, z dobro pevsko šolo, kateri je prof. Be-tetto dal viden pečat. Interpretira zelo smiselno in štedljivo in zna preračunati čas glavnega poudarka v kompoziciji in ga z vsemi dinamič-nimi sredstvi naglasiti. Izgleda, da ima mnogo smisla za moderno, pa bi bilo želeli, da nas stal-no seznanja z moderno rusko in nemško kom-pozicijo, katere sicer ne čujemo v solospesvih nikoli. Baje ima tudi lep ruski moderen pro-gram.

Gotovo je, da smo ji bili navzoči vsi hval-jezni za njeno petje in smo bili skoraj v za-dregi, da nas je tako malo. Upajmo, da bo pri-hodnjice boljše, zakaj pevka se je uveljavila le-po in častno.

Dom in svet št. 7

Francé Koblar razpravlja v pravkar izšlem zvezku »Doma in svet« na uvodnem mestu o vrednosti javnega dela. Nje-gova izvajanja sicer niso izčrpa, kakor bi bilo želeli z ozirom na dejstvo, da se je o tem vpraš-anju pri nas še prav malo pisalo, vendar nudi sestavek, ki je objavljen, prav točno in v osnovi nazorno oceno trojnega javnega udejstvovanja v človeški družbi: duhovnega, političnega in gospodarskega. — »Sutac«, novelistično pismo Bogomira Magajne nam odkriva že dosti dozoreh, izraz in misel dokaj obvladujoči ta-lent mladega novelista. Svojestvenost je pri Bo-gomiru Magajni izrazita in — dasi njegovo delo še ni prečiščeno — smemo vendar resno računati na osebnost, ki bo zapustila v njeni slovnata plodovita brazda. Novelica o Sut-i vsebuje mnoge prednosti, tako v pesniškem po-gledu, kakor v pogledu tehnike vporabljanja simboličnih domislic, ki so hrbtenica Magajno-vega pripovedovanja. Manjka mu pa plastike v tenko in s posebnim čutom za nianso izvedeni dinamični črti. — Francé Bevk objavlja nadaljevanje svoje povesti »Mrtvi se vra-čajo«. — Jože Pogacnik je prispeval re-fleksivno pesem »Zrelo poletje«. — Prav posebnega opozorila je vreden članek dr. Fr. Strelota. — Slikar Harvey Gregory Prusech-Perušek, opremljen z mno-gimi reprodukcijami Peruškovih del, prikazan nam je umetnik slovenske krvi in ameriške zemlje, čigar sila ustvarjanja se uvršča po-nosno v veliko stavbo naše likovne umetnosti. Svojevrsna pojava je ta prvi ameriški Slove-nec, ki je dosegel umetniško priznanje. — Med ocenami, ki jih prinaša »Dom in svet«, naj omenim: Franjo Suklje iz mojih spom-inov in Ivan Hribar: Moj spomin (F. K.), angleški prevod Cankarjevega »Hlapca Jernejca« (Trst), Desetletje prerajane Poljske (Tine Debeljak).

III. bizantološki kongres v Atenah

Pred tremi leti je bilo na II. bizantološkem kongresu v Belgradu določeno, da se vsi prihod-nji, t. j. tretji kongres v Atenah ob priliki praz-novanja stoletnice grške samostojnosti. Bizantolo-ški kongresi imajo eminentno znanstveni značaj in sodelujejo pri njih svetovni učenjaki. V sodobnem, s politiko popolnoma prežetem času, učinku tak kongres kot oaza, kajli ravno prava globoka veda tvori najsigurnejšo podlago za mednarodni mir.

V krasni antični avli atenske univerze se je zbralo 12. t. m. okrog 50 delegatov najrazličnejših držav in narodnosti, zastopniki najvažnejših institut-ov, da bi prisostvovali slavnostni otvoritvi kon-gresa. Kongres je otvoril predsednik pripravljaj-ne-ga odbora Simon Menardos, generalni tajnik grške akademije znanosti. Za njim je minister za pro-sveto Pap. Andrea s temperamentnim govorom v imenu vlade in domačih učenjakov pozdravil kon-gres. V daljšem govoru je nato Simon Minardos pokazal razvoj bizantološke znanosti. »Jaz ne pre-iskujem, ali so čudeži, ki so se izvršili pri ikonah, večni ali ne, ker vem, da so historični. Ti svetniki so ohranili spomin na preteklost, zavest in pre-pričanje grškega naroda v dnešni sužnosti. Leto mo-rele potrditi tudi vi, zastopniki bratskih narodov balkanskega polotoka.«

Za njim so govorili predstavniki raznih na-rodov v imenu svojih najvažnejših znanstvenih ustanov. V imenu Belgije je govoril belgijski uni-verzitetni profesor Henry Graignar, ki je v svojem govoru — govoril je grško — nanizal mnogo znan-stvenih in političnih momentov in končal s slavil-ju Panevtope. V imenu Bolgarske je v nemščini pozdravil član akademije Vasil Zlatarski, v imenu Egipta je govoril Bradge iz Aleksandrije, ki je poudarjal kulturne težnje svojega vladarja. Z veli-kim navdušenjem je bil sprejet govor enega naj-večjih bizantologov, francskega delegata Charlesa Duile. Zelo ugoden in mogočen vtis je napravila holandska delegatinja ga. Antonijadis iz Leidna. Preveč politično navdahnjeni govor italijanskega delegata Paccia je bil sprejet precej hladno. Pred-sednik romunske akademije prof. Jorga je govoril o stikih med Romunijo in Bizancem. Med drugim je odkril tudi to, da more svoje potomstvo izva-jati iz cesarskih dinastij Peleogov in Kantaku-zenov. Češki delegat prof. Vajs je govoril laški. Za njim je govoril jugoslovanski delegat Radonič, ki je porabil historično važni trenutke 100letnice grške samostojnosti. Njegov govor je izzvenel v navdušenih besedah za mednarodni mir. Nemški delegat August Heisenberg je za njim nadaljeval krasno apoteozo miru. Njegov govor je bil povsem političen in je bil vsled narasta nacionalizma in sovražnosti pri zadnjih volitvah sprejet z velikim navdušenjem. Tudi dunjski profesor Rausch je go-voril v istem tonu. Španski zastopnik Montanac, poljski profesor Sajdak, Anglež Mueller in Rus Okenev so govorili zadnji. Rus Okenev je obžalo-val, da niso prišli ruski učenjaki.

Vse izjave so bile z izjemo ene podane v globokem pojmovanju važnosti bizantološke tradi-cije. Opazalo se je, da so vsi učenjaki nastopali proti nasilni politiki, ki ogroža svetovni mir.

Končno so se vsi udeleženci udeležili slav-nostne otvoritve bizantološkega muzeja.

Zbornik za umetnostno zgodovino

Zbornik izhaja že deseto leto, kar je pri nas za tako revijo vsakekor časten uspeh. Dvojna šte-vilka, ki je pravkar izšla, prinaša nekaj prav za-nimljivih prispevkov, vendar pogrešamo večje raz-prave ali vsaj kakega obsežnejšega gradiva, kakor smo vajeni iz prejšnjih zvezkov. Je pa vsakekor novina v tem zvezku vredna naše največje pozor-nosti, saj nam odkriva marsikaj doslej neznanega. Naj navedemo vsaj važnejše prispevke tega zvezka: Viktor Steska: Kje je bil rojen slikar Valentin Metzinger? — Anton Stupica: Fragment gotskega pasionskega oltarja (iz zasebne lasti v Ljubljani). — Franc Pokorn: Regesti kostanjeviškega samo-stana pri Krškem. — P. Frant. Starý — Ivan Vrhovnik: Brnski zvonar Jan Krstin Melack. — Pod zaglavljem »Književnost« obirno ocenjuje Fr. Mesesnil knjigo St. Stanojevića, Lazara Mirkovića in Djurdja Boškovića: Manastir Manasija. Kot priloga Zborniku izhaja nadaljevanje Maroltove studije o umet

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za 3ifro 2 Din. Vsakoglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe isčejo

Delavec

sposoben za vsa hišna dela in popravila, želi dobiti službo. Gre tudi za blazice, sluge ali čuvaja. Ponudbe na upravo pod št. »Trezen in zanesljiv« št. 12.124.

Krojaški pomočnik

zmožen za velike kose - išče dela. - Naslov pove uprava pod št. 12.123.

Službo dade

Dva gospoda

najraje uradnika, sprejem na stanovanje. Naslov v upravi pod št. 12.021.

Gospodično

intelig. z znanjem slov. srbohrv. in nemš. jezika, spretno, izurjeno prodajalko sprejme takoj ljubljanske trgov. z godbenimi aparati. Muz. naobr. prednost, dober posluš. pogoj. Pon. na uprav. pod »Dobra eksistenca« 11979

Praktikantinja

sprejme trgovino z godbenimi aparati v Ljubljani. Pogoji: Splošna nab. obrazba z znanjem slov. srbohrv. in nemšk. jezika, dober posluš. in lepo dostojno vedenje. Ponudbe na upravo pod »Vestnost« št. 11980.

Pletiljo

izurjeno, posebno v pletenju - nožavice, sprejem takoj. Plača od komada, hrana in stanovanje na razpolago. - Istotam se sprejme pridna učenka. Dopisi na podružn. »Slovenca« Celje pod »Izurnjena pletilja«.

Mesarskega vajenca

z dežele sprejme takoj Karol Cerne, mesar, Solški drevored, Ljubljana.

Kovaškega vajenca

sprejem pod ugodnimi pogoji, stanov. in hrana v hiši. M. Klun, Kočevje.

Organist - cerkovnik

Mesto je razpisano. Nastop službe 1. dec. Prednost imajo večji obč. tajništva. Prošnja s sprisecem o dosedanjih službi je nasloviti do 1. novem. na župnijski urad Zreče pri Konjicah.

Čevljarskega vajenca

sprejem takoj z vso oskrbo. A. Mulej, modna čevljarna, Jesenice 134.

Starejša gospodična

z nekaj kavicje se sprejme v malo trgovino na dobri točki. - Naslov v upravi pod št. 12.126.

Pletiljo in vajenko

sprejme v stalno službo pletarna Javornik, Vojasniška ulica 2, Maribor.

Dekle z dežele

ki zna šivati, iščem za sobarico proti dobri plači in oskrbi. Prednost imajo one, ki so dovršile gosposkiško šolo. Naslov v upravi pod št. 12.151.

Za hišna dela

iščem 14—15 letno dekle, pridno in pošteno, katero vzamem pozneje po dogovoru tudi v trgovino. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.137.

Delavke

se iščejo za izdelovanje moških kap. - Prednost imajo v stroki izvežbane ali pa iz sorodnih strok. Istotam se sprejme tudi delavec za likanje kap. - Oglasi se je pri A. Kasig. Židovska ulica.

Učenka

pridna in poštena iz kmetske hiše, se sprejme v večji trgovini mešane-ga blaga na deželi. Josip Rudman, Krškavica Brežice.

Zasluzek

Glavne in potujoče zastopnike

iščemo za vse banovine in mesta za prodajo nekaterih dobrodošlih predmetov. Plača in provizija zasigurno. »Privreda« Rige od Fere br. 14, Beograd.

Pouk

Soferska šola

prva oblast. konc. Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslov.). - Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Ostanite doma,

da se ne boste prehladili v slabem vremenu. Izdelujete reliefne vezanine, ki kras v vsaki sobi. Nudim brezplačen pouk. Lindič, Ljubljana - Komenskega ulica 36.

Denar

9%

posojilo

na prvo hipoteko ali konvertiranje iste - nudi Upravništvo »Merkur« Ljubljana - Šelenburgova ulica 6-II., telefon 30-52.

Išče se

družabnik

za večje dobro idoče podjetje v Sloveniji v stavbi in železno konstrukcijski stroki ter vodovodni inštalaciji. - Prednost imajo gg. inženirji, kateri se zanimajo za tako podjetje, ali pa dobro izurjeni delovodje v tej stroki. - Znesek kavicje po dogovoru. - Ponudbe naj vlagajo samo resno misleči ponudniki, kateri reflektirajo na trajno in pošteno eksistenco. Cenj. ponudbe na oglasni oddenek »Slov.«, podružnica Jesenice, pod: Družabnik.

Objave

Zahvala

Za mojega bivanja v državni bolnici mi je nudil g. primarij dr. Jenko z gosp. tovarišema tako uspešno zdravniško pomoč in velikodušno skrb, blage sestre usmiljenke pa toliko nežne pozornosti in požrtvovalne postrežbe, da si štejem v dolžnost vsem javno izreči svojo najglobljejo zahvalo. Kamnik, 21. okt. 1930. Nikolaj Mihejev.

Kupimo

Telovadno orodje

išče šola na Pobrežju pri Mariboru. - Ponudbe pošljite na šolo.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Stanovanja

Stanovanje

5 sob in pritlikline, se odda v bližini Krekovega trga. Naslov pri upravi »Slovenca« pod 11.917.

Posestva

Malo posestvo

20 minut od Maribora na prodaj. Pobrežje, Stanko Vrazova ulica 2.

Glasba

Klavirji

Zaloga in izposojevalnica prvovrstnih klavirjev. - Strokovnjaško popravilo in uglaševanje. - Nizke cene, tudi na obroke. - Tovarna klavirjev WAR-BINEK, Ljubljana, Gregorčičeva 5, Rimska 2.

Ivan Kacin, Gorica,

Piazza Tommaseo št. 29,

tovarna orgel,

harmonijev

in glasovirjev

kjer dobite že harmonije za 2100 Din, prvovrsten pianino za 12.000 Din. - Orgle Valcker-Sistem po 7500 od registra. - Zahtevajte cenik!

Prodamo

Pletilni stroj

Jackward 8/85 ceno prodaj pletarna Javornik, Vojasniška ulica 2, Maribor.

Avto »Ford«

1½ tonski, se radi odpotovanja takoj prodaj. - Vprašati pri Greif Franc, Spodnje Hoče 60.

Holandske gomolje

prve velikosti, ločene po imenih in barvah: Hijacinte à Din 6— Tulipane à Din 3— Krokuse à Din 2-50 Narcise à Din 3-50 Anemone à Din 1-75 Iris hispanica à Din 2— nudi Sever & Komp., Ljubljana

Polenovko

svežo, namočeno in suho, samo prvovrstno, mlado, se dobi pri F. R. Kovačič, delikatese, vinarna, specerija, Miklošičeva cesta, palača Pokojnin. zavoda.

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in zagan les, ladiska tla cenc oddaja Fran Šuštar, Dolenjska cesta. Telefon 2424

Dinamo generator, 6 PH,

rabljen. Lokomobil Wolf, 18-20-24 PH, prevozno. Hidravlično črpalko (Pfunger Pumpe) Bencinski motor, 8 PH. Dieslov motor, 50 HP, znamke Man, Haneburg. Tovorni in osebni avto. Magacinski transportni voz »Trafero«.

Diro in konjsko opremo. Dve težki vozni dvigalici. Stare vele in jermenice. Pletilni stroj. Kompressor. Parne ventile. Plinski peč za kopalnico. Boiler s pečjo za kopaln. Krožne škarje. Zagajne štanice. Opalograf in kartotečno omaro. Valjčni mlin blizu Ljubljane

proda poceni

Fr. Stupica, železnina Ljubljana, Gosposvetska 1

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenec« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastopstvih

Za pokončevanje

mrčesa kakor ščurkov, miši in podgan nudim zamčeno sredstvo po 12 Din. Preprodajalci imajo primeren popust. Razpošilja Lindič - Ljubljana - Komenskega 36.

Med

cvetlični 1 kg . . . 17 Din
ajdov 1 kg . . . 15 Din
dobavlja v vsaki množini Mrak Valentin, čebelar v Notranjih Goricah, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Avto Essex

5 sedežna limuzina ugodno naprodaj. Auto-taksi Peter Šteblaj, Hotel Slon

Prodaj stroj

za izdelovanje zidne in strešne opeke. Dela 800 do 1000 kom. na uro ter je v popolnoma dobrem stanju. Naslov v upravi pod št. 12.071.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Smrt Karadjordieva

sijajen roman iz prošlosti Srbije iz peresa Pere Todorovića.

Cena 30 Din, s poštnino 35 Din. - Dobi se pri odboru za izdajo celotnih del Pere Todorovića, Beograd, Svetosavska ulica 22. - V tisku: Pregnanstvo Obrenovićev, Beograjske tajne, Madjije na prestolu, Odhod s prestola. Dnevnik dobrovoljca, Krvavo leto, Zaječarski upor 1883, Aspide.

Prvovrsten hotel in letovišče

z gostiln. koncesijo in velikim parkom - ugodno naprodaj. Najboljša naložitev kapitala. Proda se edino le zaradi osebnih razmer. - Obrniti se je na Upravo letovišča PREDDVOR nad Kranjem.

Pozor! Pozor!

Gramofone, gramofonske plošče, šivalne stroje, kolesa in drugo - kupite zelo ugodno pri S. AMON, Maribor, Glavni trg 5.

Tudi na obroke! Tudi na obroke!

Autotaksi M. Hočevnar

Novo mesto-Kandija Telefon št. 18

Dvokolesa

motorji, šivalni stroji, otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Ali ste že poravnali naročnino?

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Beli zobje

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje z prijetno osvežujočo Chlorodont-pasto, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporablja posebno izdelano ščetkico za zobe. Ostanke jedi, ki ostajajo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, odstranjujejo se najtemeljiteje z Chlorodont-ščetko. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mekho ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvoznice Zlatorog, Oddelek Chlorodont,

Kupujte v trgovini, kjer kupujete filsofi!

Naročniki izven Zagreba, zahtevajte največji cenik Jugoslavije. Izberite iz velikanske zbirke: ženskega in otroškega perila, robcev, platna, namiznih prtov, manufakturnega blaga, ženskih klobukov, ženske konfekcije, kratkega in pletenega blaga, igračk, moške mode, preprog, zastorov, parfumerije, obutve, čipk, kuhinjske opreme ono, kar potrebujete. — Pri vsakem nakupu prihranite.

NAJVEČJA TRGOVSKA IN ODPOŠILJATELJSKA TVRDKA

Kastner, Ofner, Zagreb

ILICA 4

Te dni je izšla

Družinska pratika 1931

Seгаjte po njej! Zahtevajte jo povsod!

PLETILJE (STRICKERINNEN)

vešče v izdelovanju samo boljšega blaga iz mojega materiala iščem. — Samo prvovrstni izdelki na »Flachmaschine« pridejo v poštev. Začetek izdelave v mesecu decembru. Ponudbe z vzorci prinesiti dne 27. okt. v hotel Union, Ljubljana, od 9—12 in 14—16.

GUZELJ MICI roj. DETELA naznanja v svojem in v imenu svojega sina LEONA ter vseh ostalih sorodnikov pretužno vest, da je njen ljubljani soprog, ozir. oče, brat, stric in svak, gospod

Janko Guzeli

sodni nadsvetnik v pokou

v sredo dne 22. oktobra po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere nenadoma umrl. — Pogreb predragga pokojnika bo v petek dne 24. oktobra t. l. ob 16 iz tukajšnje Splošne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. oktobra 1930.

Zahvala

Za premnože dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti našega iskreno ljubljene očeta, starega očeta, tasta, strica in svaka, gospoda

Franca Szantnerja

bivšega trgovca

in za poklonjene krasne vence in cvetje se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. — Posebno zahvalo smo dolžni častiti duhovščini, gg. zdravnikom, zadrugi obrtnikov, stanovskim tovarišem in končno vsem številnim prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. — Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek dne 24. oktobra ob 7 jutraj v farni cerkvi v Trnovem. V Ljubljani, dne 22. oktobra 1930.

Žalujoči ostali.